

ՄԵՐ ԱՆԿԻՆԵՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻ 18-ՐԴ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ԱՌԻԹՈՎ

ՏՕԳԹ. Ա. ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

Ամեն տարեդարձային օր՝ Հայաստան աշխարհի անկախության երկնու մը հպարտութեամբ, հրնուամեով եւ յաւատեսութեամբ կը գեղու ամեն հայու սիրտը: Հպարտ է հայը, որ ի վերջոյ վերականգնեց իր հայրենիքի անկախութիւնը: Կը հրնուի հայրենիքի սէրը սրտին հայրողին, կ'ունենայ յաւատեսութիւն, որ կը կամրջուի իր ազգային դարաւոր երազներուն իրականացման հետ: Նոյն այդ սրտին մէջ սակայն, լուռ, դարանակալ՝ միացող կսկիծ մը մեղմաբար կը խանձէ այդ հոգեպարար գգայնութիւնները, կասկած արթնցնելով իր հայրենիքի ապագայի կապակցութեամբ:

Միացող կսկիծը հետեւանքէր հայրենի անկախութեանը ստացումը: Անկախութիւնը չի բերաւ այն ինչ դարերը շարունակած զրացուած էր իրեն, այն, որուն կարօտ էր մնացած միշտ:

Ան ննչուած էր անցեալին, մնաց ննչուած իր կերտած անկախ հայրենիքէն ներս: Հայածուած էր օտարի կրունկին տակ, մնաց հայածուած իր անկախացած հայրենիքի իշխանաւորներու կողմէ: Երէկ, անիրաւուած էր բռնագրաւիչին կողմէ՝ մնաց անիրաւուած հայագրի իշխանաւորներու կողմէ: Հայածուած էր իր երկիրը երէկ՝ մնաց հայածուած այսօր եւս, այնքան երազուած անկախ հայրենիքի մէջ: Բռնատիրութիւն էր օտար լուծի տակ, բռնատիրութիւն մնաց անկախ հայրենիքէն ներս:

Այո՛ յոստախարութիւնը դարձաւ իսանձող կսկիծ: Կարելի չէ այսպէս ապագայ կերտել: Հակառակ դրամար սկզբունքներով կարելի չէ երկիր բարգաւանեցնել: Կարելի չէ սուտերով ու կեղծիքներով, անօրինութիւններով ու ապօրինութիւններով երկրին տալ օրինական կառոյց, օրինակելի ազգային դիմագիծ, օրինակելի վարչակարգ: Ընդհակառակը, անոնք պատճառ կը դառնան նոր յոստախարութիւններու, որոնք պատճառ կը դառնան մեր հողի գոյութեան սպառնացող անդամանելի նգնաժամեր:

Շաբ.ը էջ 19

ԼԵՒՈՆ ՏԵՐ-ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ ԿՈՂՄՆԱՎԿԻՑՆԵՐԸ ԽՍԱՑՈՒՑԻՆ ԻՐԵՆՑ ԴԻՐՔՈՐՈՇՈՒՄԸ

Հայ Ազգային Գոնկրէսը հանդէս եկաւ նոր յայտարարութեամբ մը, որու մէջ, այլ հարցերու շարքին հանգամանօրէն անդրադարձած է նաեւ հայ-թուրքական յարաբերութիւններուն: «Սեպտեմբերի 18-ին տեղի է ունենալու Հայ Ազգային Գոնկրէսի կազմակերպած հանրահաւաքը: Այն ազդարարելու է բնապետութեան դէմ մղուող համաժողովրդական պայքարի նոր ալիքի սկիզբը, այնպիսի ժամանակաշրջանում, որ կարող է բարստորոշ նշանակութիւն ունենալ հայ ժողովրդի եւ պետութեան համար: Երկրում իշխանութիւնը բռնազաւթած ռեժիմը օրէցօր ցուցադրում է իր տարրական անկարողութիւնը եւ ոչ-կոմպետենտութիւնը պետական կառավարման բոլոր կենսական բնագաւառներում», - ըսուած է յայտարարութեան մէջ:

ՀԱԳ-ի կարծիքով անմխիթար վիճակ կը տիրէ նաեւ արտաքին քաղաքականութեան բնագաւառին ներս: «Վերջերս հրապարակուած հայ-թուրքական արձանագրութիւնները բացայայտեցին

այս բնագաւառում ռեժիմի վարած քաղաքականութեան սնանկութիւնը: Հայ-թուրքական յարաբերութիւնների կարգաւորման եւ սահմանի բացման մասին հաւաստիացումները այդ արձանագրութիւններում արժեզրկուած են թուրքիայի կողմից պարտադրուած անընդունելի դրոյթների ընդգրկումով, ինչն ապացուցում է, որ Հայաստանը ընդունել է թուրքիայի նախապայմանները:

«Այնչափ է, թէ ինչ է շահուած թուրքիան պատմական հարցերի միջկառավարական յանձնաժողովի հաստատումով: Պատմական փաստերի շուրջ հայ-թուրքական երկխօսութեան հաստատման պատճառաբանութեամբ այսուհետեւ կը դադարեցուի Հայոց Յեղասպանութեան միջազգային ճանաչման գործընթացը, թուրք-ամերիկեան յարաբերութիւններում հարթուած է լարուածութիւն առաջացող կիսմիտումներ: Հայաստանը սակայն, Հայոց Յեղասպանութեան ուրացման անընդունելի դրոյթները կը շարունակէ:

Շաբ.ը էջ 4

ԹՐԲԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՍԿԱԱԾ Է ԸՆԴԴԻՍԱԴԻՐ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԶԵՏ

Օգոստոս 31-ին հրապարակուած Հայ-թուրքական Արձանագրութիւններուն կապակցութեամբ, թուրքիոյ մէջ տեղի կ'ունենան լայն քննարկումներ, որոնց կը մասնակցին նաեւ ընդդիմադիր կուսակցութիւնները:

«Ընդդիմութեան տեսակէտները կը տարբերին իշխանութեան դիրքորոշումէն, ինչ որ բնական է», - Երեքշաբթի, Սեպտեմբեր 15-ին յայտարարած է Արտաքին Գործոց նախարար Ահմետ Դավութօղլու, որ քննարկումներու շարք մը նախաձեռնած է թուրքիոյ ընդդիմադիր կուսակցութիւններուն հետ:

CNN-Turk հեռուստեսիւի հաղորդմամբ, Դավութօղլուի հետ հանդիպումէն ետք «Բարգաւաճում» կուսակցութեան առաջնորդ Նուսրէթ Գուրուրը, ընդգծած է, որ Հայաստանի հետ սահմանի բացումը ճիշդ պիտի չըլլայ, «քանի դեռ չեն ազատագրուած Ատրպէյճանի գրաւեալ տարածքները»:

«Եթէ թուրքիան սխալ քայլեր կատարէ հայկական հարցով, ի յայտ կու գան ինդիւրներ Ատրպէյճանի հետ, ինչպէս նաեւ յօդս կը

Ահմետ Դավութօղլու

ցնդի այն մարտավարութիւնը, որը Անքարան կը փորձէ իրականացնել կովկասի մէջ», - յայտարարած է ընդդիմադիր կուսակցութեան առաջնորդը, աւելցնելով. - «Այդ պարագային թուրքիան կը կորսնցնէ իր հանդէպ վստահութիւնը ոչ միայն տարածաշրջանին ներս, այլեւ բոլոր թրքական հանրապետութիւններուն մօտ»:

Թրքական Hurriyet-ի փոխանցմամբ, անդրդուելի եղած է նաեւ

Շաբ.ը էջ 4

ԼՈՍ ԱՆՃԵԼԸՍԻ ՀԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻ ԲՈՂՈՔԻ ՑՈՅՑԻ

Լոս Անճելըսի հայութիւնը կը շարունակէ մօտէն հետաքրքրուելի հայ-թուրքական յարաբերութիւններու գծով տեղի ունեցող զարգացումներուն: Համայնքէն ներս կը տիրէ ընդհանուր մտահոգութիւն վերջերս հրապարակուած միջպետական երկու արձանագրութիւն կապակցութեամբ:

Ի տարբերութիւն Հայաստանի զանգուածային լրատուամիջոցներուն, ուր կը ներկայացուին միակողմանի կարծիքներ, Լոս Անճելըսի մէջ գործող հայկական հեռուստեսիւի ալիքներու վրայ տեղի կ'ունենան քննարկումներ ու բանավէճեր՝ տարբեր մօտեցումներ արտայայտելով Հայաստանի եւ թուրքիոյ միջեւ նախաստորագրուած փաստաթուղթերուն շուրջ:

Կիրակի, Սեպտեմբեր 13-ին AMGA հեռուստեսիւի ալիքի վրայ տեղի ունեցաւ բանավէճ՝ նախաձեռնութեամբ Միացեալ Հայ Երիտասարդներ կազմակերպութեան: Բանավէճին մասնակցեցան աւանդական երեք կուսակցութիւններու ներկայացուցիչներ, անկախ լրագրողներ եւ այլ կազմակերպութեանց ներկայացուցիչներ:

Բոլոր մասնակցիները գրեթէ միակարծիք էին, որ այս Արձանագրութիւնները հայաստապատ չեն կրնար ըլլալ եւ պէտք չէ արժանանան վաւերացումի: Միակ կազմակերպութիւնը որ կը պաշտպանէր հակառակ տեսակէտ, Հայկական Համագումարի ներկայացուցիչն էր, որ կը փորձեր դրական կողմեր գտնել փաստաթուղթերուն մէջ:

Միւս կողմէ, Լոս Անճելըսահայութիւնը կը պատրաստուի բողոքի ցույցի, որ ծրագրուած է Կիրակի, Սեպտեմբեր 27-ի երեկոյեան ժամը 5-ին, Կլէնտլի Փելանքոլի Փարքին մէջ, կազմակերպութեամբ՝ Ս.Գ. Հնչակեան Կուսակցութեան, Հ.Յ. Դաշնակցութեան, Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան եւ Միացեալ Հայ Երիտասարդներու:

Ժողովրդային հաւաքը կը նախատեսուի ըլլալ սփիւռքի տարածքին տեղի ունեցող բողոքի միջոցառումներուն մէջ ամենէն բազմամարդը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՕՐՈՒԱՅ ՓԱՌԱՏՕՆ

ԿԻՐԱԿԻ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 20, 2009

VERDUGO PARK - ԿԼԵՆՏԷՅԼ

FREE ADMISSION
 UMSRC ԱՅՏԻ

ՏԵՍԱԿԵՏ

ՕՐՈՒԱՅ ԸԱՐՅԵՐՈՒՆ ԸԵՏ

ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
19-ՐԴ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ ՆԱԽԱՇԵՄԻՆ

Գ. ԽՈՏԱՆՆԵԱՆ

Կուսակցություններու կեանքին մէջ համագումարները կը հանդիսանան այն կարեւոր հանգրուանները երբ տարբեր տեղերէ եկած պատգամաւորներ, կը համախմբուին կատարելու համար անցեալ շրջանի գործունէութեան արժեւորումը եւ ապագայի ծրագրաւորումը: Համագումարները նաեւ կոչուած են ժողովրդային լայն գանգուածներուն փոխանցելու քաղաքական կազմակերպութեան մը դիրքորոշումները ու ծրագիրները՝ հասարակութիւնը յուզող հարցերու շուրջ, ըլլան անոնք քաղաքական, տնտեսական թէ ընկերային:

Այս օրերուն Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութիւնը կը գտնուի իր համագումարի նախաշեմին: Սեպտեմբեր 26-ին, աշխարհի բոլոր հայաշատ քաղաքներուն մէջ գործող Կուսակցութեան մասնաճիւղերը ներկայացնող պատգամաւորներ պիտի գան համախմբուելու քաղաքամայր Երեւանի մէջ, պաշտօնական հանդիսութեամբ մը կատարելու թիւով 19-րդ համագումարի բացումը, որուն պիտի յաջորդեն փակ քննարկումներ:

122-ամեայ իր պատմութեան ընթացքին, Հայաստանի մէջ տիրող քաղաքական անբարենպաստ պայմաններուն բերումով եւ կամ արգիլուած կուսակցութիւն ըլլալու պատճառաւ, Հնչակեան Կուսակցութիւնը չէր կարողացած իր գերագոյն ժողովները գումարել իր պատկանած մայր հողին վրայ, որու ազատագրութեան ու անկախութեան համար տուած էր հազարաւոր նահատակներ:

Տասնամեակներ թափառելէ ետք տարբեր մայրաքաղաքներու մէջ, 1995 թուականին կարելի եղած էր առաջին անգամ Կուսակցութեան համագումարը կայացնել Երեւանի մէջ: Այդ համագումարէն պատգամաւորները բաժնուեցան այն համոզումով, որ Հայրենիքի դռները այսուհետեւ բաց են ու կարիք չկայ օտար ասիերու վրայ ժողովներ գումարելու:

Սակայն, կարճ ժամանակ ետք, Հայաստանի մէջ տեղի ունեցաւ իշխանափոխութիւն, որուն յաջորդեց Հոկտեմբեր 27-ը, բազմաթիւ քաղաքական սպանութիւններ, ընդդիմադիր կուսակցութիւններու հալածանք, ձերբակալութիւններ, ժողովուրդի մօտ տիրեց վախի մթնոլորտ, գանգուածային լրատուամիջոցները առնուեցան իշխանութիւններու ամբողջական վերահսկողութեան տակ ու կամայականօք երկրէն ներս հաստատուեցաւ կիսաբռնապետական վարչակարգ մը:

Այս պայմաններուն տակ, անգամ մը եւս Հնչակեան Կուսակցութեան առջեւ փակուեցան Հայաստանի դռները ու յաջորդող երկու համագումարները տեղի ունեցան օտարութեան մէջ:

Թէեւ Հայաստանի մէջ տիրող քաղաքական մթնոլորտը կը շարունակէ մնալ ապառոջ, սա-

կայն Հնչակեան Կուսակցութիւնը վճռակամ է, այս անգամ ամէն գնով համախմբուելու Հայրենիքի մէջ եւ եթէ իր առջեւ ըլլան խոչընդոտներ, յաղթահարել գանձնով ամէն գնով:

Օրակարգի վրայ պիտի դրուին ու համապարփակ քննարկումի պիտի արժանանան Կուսակցութեան կառուցները առաւել աշխույժացնելու եւ հզօրացնելու միջոցները: Հայաստանի մէջ Կուսակցութեան տեղի եւ առաքելութեան ճշդումը պիտի դառնայ կարեւորագոյն նիւթ՝ որ պէս համամարդկային սկզբունքներու դաւանող եւ ընկերային արդարութեան ձգտող քաղաքական կազմակերպութիւն:

Սակայն, վերջին շրջանին տեղի ունեցող զարգացումները պիտի գան Կուսակցութեան ներքին կազմակերպչական հարցերը որոշ չափով դարձնելու երկրորդական: Այս համագումարի օրակարգի հիմնական նիւթերը պիտի ըլլան հայ-թրքական յարաբերութիւններու եւ արցախեան հարցի գծով տեղի ունեցող տեղաշարժերը, որոնք խռովայոյզ վիճակի մը մատնած են հայութիւնը ամէնուրեք:

Օգոստոս 31-ին հրապարակուած երկու Արձանագրութիւնները աւելի հրատապ դարձուցին տեղի ունենալիք քննարկումները, որոնց շուրջ միակարծիք է Հայաստանի եւ արտասահմանի հնչակեանութիւնը: Կասկած չկայ որ, Համագումարը իր եզրափակիչ յայտարարութեամբ ոչ միայն պիտի գայ անգամ մը եւս իր մտահոգութիւնները յայտնելու, մերժելու եւ դատապարտելու հայ-թրքական համաձայնութիւնները, այլ նաեւ պիտի մշակէ գանձնաձախողութեան մատնելու իր ծրագիրները:

Լուրջ հանգրուանի մը առջեւ գտնուելով ու գիտակցելով Հայ ժողովուրդի դիմագրաւած մարտահրէժներու լրջութիւնը, ազգով մտահոգ բոլոր կազմակերպութիւնները համախմբուած գործելու պարտաւորութեան առջեւ կը գտնուին: Այս առումով Հնչակեան Կուսակցութիւնը պիտի չվարանի՝ գործակցութեան ձեռք երկարելու բոլորին:

Մնալով հանդերձ ընդդիմադիր կուսակցութիւն, Հայաստանի գործող իշխանութիւններուն հետ համագործակցութիւնը եւս բացառուած չէ, պայմանաւոր երկրէն ներս իրականան որոշ բարեփոխումներ ու տիրէ հանդուրժողականութեան մթնոլորտ մը, որու նախապայմաններէն մին կը հանդիսանայ քաղաքական բանտարկեալներու ազատ արձակումը:

Հնչակեան Կուսակցութեան իւրաքանչիւր համագումար միշտ ալ եղած է շրջադարձային: 19-րդ համագումարը կայանալով մեր ժողովուրդի համար բախտորոշ ժամանակաշրջանի մը, պիտի ստանայ առաւել մեծ կարեւորութիւն: Այս գիտակցութեամբ է որ, յառաջիկայ օրերուն Հնչակեան պատուիրակները կը սկսին ժամանելու Երեւան:

ՔՆԱԹԱԹԱՆ ԱԿՆԱՐԿ ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ
ԴԻՒԱՆԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

ՀՐԱՆԴՏԵՐ-ԱՐՐԱՀԱՄԵԱՆ

Մեծ տատիկս ասում էր, «քնենք՝ աշխարհը հանդարտուի» կամ՝ «քնենք. քնելուց լաւ բան չկայ»: Եւ իրօք, նոյնիսկ ամենաբռնակալական երկրներում եւ նոյնիսկ ամենադժնդակ պայմաններում (բանտ, համակենտրոնացման ճամբար եւ այլն), կայ ազատութեան եւ հանգստի գէթ մէկ տեղ, ուր մարդ կարող է ժամանակաւոր թաքնուել. դա գիշերային քաղցր քունն է: Բայց նոյնիսկ, եթէ իմ պէս գիշերներն ուշ էք քնում, էլի կարող էք վայելել համեմատական ազատութեան հաճոյքները:

Օրինակ՝ կարող էք պատկերացնել, որ մինչ դուք ձեր տան խոհանոցում նստած գիշերուայ անուշ հաց-պանիրն էք ուտում, անգերագանցելի Սերխիօ Լիբերտովիչը խոր քուն է մտած. կարելի է ասել՝ չկայ, տարրալուծուել

դից առաջ եկաւ: Այո՛, սիրելիներս, այժմ հայաստանցին պէտք է արթուն մնայ եւ փոխի իր ռեժիմը: Այսինքն, ռեժիմ ասելով՝ կամ իր օրուայ ռեժիմը, կամ վարչակարգը:

Մենք քնած ենք, նրանք՝ արթուն: Մեր վերջին՝ քնելու իրաւունքից մեզ զրկում է: Իսկ եթէ լուրջ, ապա եթէ չէք ուզում մի առաւօտ գարթնել ու իմանալ, որ գիշերը որոշում է ընդունուել հայկական գօրքերն ազատագրուած տարածքներից դուրս բերել, ապա ռեժիմային այս ինդրին պէտք է շատ աւելի կարեւորութիւն տալ, քան տալիս էիք մինչ այսօր:

Օրինակ, եթէ մինչ այժմ գէնք գործածել չգիտէք, լաւ կը լինի, լրացնէք այդ բացը: Մարդ ես, գիշերներն ի՞նչ ասես՝ կարող է պատահել, ինքնապաշտպանուելու հնարաւորութիւն չունենա՞ք գաղտագողի դիւանագի-

Գաղտնի դիւանագիտութիւնը գիտէինք, բա
գաղտագողի՞ն որտեղից առաջ եկաւ:

Այո՛, սիրելիներս, այժմ հայաստանցին պէտք է արթուն մնայ եւ փոխի իր ռեժիմը: Այսինքն, ռեժիմ ասելով՝ կամ իր օրուայ ռեժիմը, կամ վարչակարգը

է երկնային եթերի մէջ, գրուցում է հրեշտակների հետ: Իր բերլուգայում քնած է Մեդվեդեւը, Օպամանիհրնում է՝ իր մանկութեան սիրելի խաղալիք արջուկին գրկած:

Այն ամէնը, ինչ ցերեկային աշխարհի իրականութիւնն է, այդ պահին սոսկ պատրանք է, մինչ երազային պատրանքները՝ իրականութիւն: Ի՞նչ քաղցր է պատկերացնել այդ տեսարանը: Աւելի ճիշդ կը լինէր ասել՝ քաղցր էր: Որովհետեւ այս տարուայ Ապրիլից հայ ժողովուրդը զրկուեց նաեւ ազատութիւնը վայելելու այդ վերջին շնասից: Այժմ հայ ժողովուրդն իրաւունք չունի գիշերները հանգիստ քնել կամ գէթ վերացարկուել իրականութիւնից: Որովհետեւ, երբ առաւօտ շուտ՝ դեռ սուրճը չիմած, քնաթաթախ, ճպուտ աշուկներով հայաստանցին շտապում է իր համակարգչի մօտ՝ իմանալու օրուայ նորութիւնները, պարզում է, որ մինչ ինքը խաղաղ սաւառնում էր Մորփեոսի աշխարհում, իր երկրի ջոջերը գիշերը մի հերթական դարակազմիկ փաստաթուղթ են ստորագրել այլ երկրների ջոջերի հետ: Ու մեր խեղճ հայաստանցին մնում է շուարած. չի հասկանում արդէն՝ արթուն է, թէ՞ դեռ երազում է: Եւ դա դեռ ոչինչ. նա չի կարողանում կողմնորոշուել՝ այսուհետ գիշերները քնի՞, թէ՞ սպասի մինչեւ լուսաբաց՝ համոզուելու, որ հերթական գիշերը նոր անակնկալներ չի բերելու իր հետ:

Այսպէս հայաստանցուց խլուեց իր վերջին ունեցած բանը՝ հանգիստ քունը: Ու մտածում է նա, եթէ էսքան լաւ բան էք անում, ինչի՞ օրը ցերեկով, մարդավարի, բոլորի ներկայութեամբ չէք անում: Ինչո՞ւ էք սպասում մթութեանը եւ մենութեանը: Գաղտնի դիւանագիտութիւնը գիտէինք, բա գաղտագողի՞ն որտե-

տութեան գիշերային թիթեռնիկներից: Մի օր ձեր տունը մտնեն, ուզենան բան-ման տանել, դուք էլ արդէն կազմ-պատրաստ, զգօն կը լինէք:

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹ-ԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՀՆՉԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Մրջամի

ԽՄԲԱԳԻՐ՝
ՏՕՔԹ. ԱՐՇԱԿ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄ
ԳԱՐԻԻԷ ՍՈԼՈՅԵԱՆ
ՍԱՅԱ ԹՈՒԹԵԱՆ
ՅԱՐՈՒԹ ՏԵՐ ԴԱԻԹԵԱՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
ԼԵՆԱ ՍԱՆՈՒԿԵԱՆ
Ֆեռ. (626) 797-7680
Ֆաքս. (626) 797- 6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com

MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social
Democratic Hunchakian Party
of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August

3 ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, Canada \$60 (Second
Class), \$75.00 (Air Mail)
Overseas \$85.00 (2nd Class Mail),
\$125.00 (Air Mail).
All payments must be made in
US funds & Drawn on US banks.
Periodicals Postage Paid
at Pasadena CA.

Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104

ՐԱՅԱՍԱՆ

ՎԱՅԱՆ ՇԻՐԽԱՆԵԱՆ.
«ԱՐԵՒՄՈՒՏՔՆ ՈՒՋՈՒՄ Է ԻՐ
ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ ՎԵՐՑՆԵԼ ԿՈՎԿԱՍԸ»

«News.am»: «Հայ-թուրքական նախատորագրուած արձանագրութիւններն ու դրան նախորդած փաստաթղթերը՝ Մայրոքեան հռչակագիրը, մարտի դեմին սկզբունքները, մի բան են նշանակում. Հայաստանի դիւանագիտական լիարժէք պարտութիւն», - հայ-թուրքական ոլորտում զարգացումներին վերաբերող քննարկման ժամանակ նշեց ՀՀ պաշտպանութեան նախկին փոխնախարար, ՄԴՀԿ անդամ Վահան Շիրխանեանը: Նա կարծիք յայտնեց, որ հայ-թուրքական այս արձանագրութիւնները կեանքի կոչելով Արեւմուտքն ուղղում է իր վերահսկողութեան տակ վերցնել Կովկասը: Իսկ դա, ըստ նրա, նշանակում է, որ Հայաստանը դուրս է գալիս անվտանգութեան մէկ համակարգից եւ դեռ չգիտի, թէ որում է ընդգրկուելու յետոյ:

ՄԴՀԿ անդամ Վահան Շիրխանեան

Թուրքիայից էլ պէտք է ՆԱՏՕ-ի գործերը դուրս գան, Եթէ Ղարաբաղից պէտք է հայկական գործերը դուրս գան, ես էլ պնդում եմ, որ պէտք է Կիպրոսից թուրքական 40 հազարանոց զորքերը դուրս գան: Եթէ երկու երկրներ իրար հետ յարաբերութիւններ են ստեղծում, պայմանագիրը կնքում է հայեւային սկզբունքով. Այսինքն դու ինձ ես պայման դնում, ես՝ քեզ եւ դրանք պէտք է համարժէք լինեն», - ասաց Վ. Շիրխանեան:

«Ինչ է ստանալու Հայաստանը փոխելով իր անվտանգութեան համակարգը», - հետտորական հարց ուղղեց նա ու ինքն էլ պատասխանեց. «Հայերը միշտ տուժել են, երբ փոխել են իրենց կողմնորոշումը»:

ՀԱԿ-Ի ՄԱՍ ԿԱԶՄՈՂ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ ՀՐԱՒՐԱԾ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄԻՆ
ՉԵՆ ՄԱՍՆԱԿՑԻ

Հայ Ազգային Կոնգրէսին անդամակցող կուսակցութիւնները չեն մասնակցի Սեպտեմբերի 17-ին նախագահ Սերժ Սարգսեանի կողմից հրաւիրուած քննարկմանը:

Հայոց Համազգային Շարժում (ՀՀՇ) կուսակցութեան վարչութեան անդամ Արամ Մանուկեանի կարծիքով, նախագահի հրաւիրած քննարկմանը մասնակցելու են «անուն չունեցող, դէմք չունեցող, ոչ յայտնի կուսակցութիւնները»:

«Առաջ անցնելով ասեմ, որ մենք չենք մասնակցելու այդ քննարկումներին, իմիտացիայի մասնակցելու ամենեւին ցանկութիւն չունենք, թատրոն խաղալու ցանկութիւն չունենք, առաւել եւս այս իշխանութիւնների հետ, որոնք բացարձակ կապ չունեն այդ փաստաթղթերի հետ: Սա դրսից պարտադրուած փաստաթուղթ է, որին ընդդիմանալ պարզապէս չեն կարողացել մեր իշխանութիւնները», - յայտարարեց Մանուկեանը, լաւելելով. - «Իրենց համար քննարկումները ամենեւին կարելի չեն: Դա պարտադրանք է, պայմանաւորուածութիւն է, որ պէտք է անցկացնել, եւ այդ իմիտացիան անելու են»:

Հարցին, թէ ում կողմից են պարտադրուած այդ փաստաթղթերը, Մանուկեանը պատասխանեց. - «Դրան շատ կոնկրետ, շատ կարճ կարող եմ ասել՝ Հայաստանը շատ աւելի քիչ դեր ունի այս երկու արձանագրութիւնների կազմման եւ առաջ մղման գործում, քան նոյնիսկ Ադրբեջանը: Սա դրսից պարտադրուած փաստաթուղթ է, որին ընդդիմանալ պարզապէս չեն կարողացել մեր իշխանութիւնները»:

Իսկ հարցին, թէ ինչպէս է Հայ Ազգային Կոնգրէսը կանխելու արձանագրութիւնների ստորագրումը, Արամ Մանուկեանը արձագանքեց. -

«Մեր օգնութիւնը կը լինի Սերժ Սարգսեանին այն, որ ինքը կարող է հրաժարական տալ. դա չստորագրելու մի ձեւ է... Կ'անցկացուեն արտահերթ ընտրութիւնները, յետոյ կը տեսնենք»:

Հայ Ազգային Կոնգրէսի մաս կազմող Հայաստանի ժողովրդական կուսակցութեան (ՀԺԿ) առաջնորդ Ստեփան Դեմիրճեանին հրաւիրի ձեւը խիստ վրդովեցրել էր: «Հրաւիրի նման անտակտ ձեւը ընդունելի չէ, անկախ ամէն ինչից», - յայտարարեց Դեմիրճեանը:

Հայաստանի նախագահի մամուլի խօսնակ Սամուէլ Ֆարմանեանը «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ զրոյցում հաւաստիացրեց, որ բոլոր հրաւիրեալներին նամակ ուղարկուած է, եւ կոնկրետ ՀՀՇ-ի կամ ՀԺԿ-ի դէպքում հրաւիր-նամակների ուղարկման գործընթացը ընթացքի մէջ է:

Ֆարմանեանը հերքեց ընդդիմադիրների պնդումը, թէ նրանց առաջարկուել է նախագահականից վերցնել իրենց հրաւիրները:

Կոնգրէսին մաս կազմող Սոցիալ-դեմոկրատական Հնչակեան կուսակցութեան ղեկավար Լիւդմիլա Սարգսեանը «Ազատութիւն» ռադիոկայանին փոխանցեց, որ քննարկմանը չեն մասնակցելու, քանի որ վստահ են, որ «գործող նախագահը ազատ չէ իր որոշումներում եւ պարտադրուած ստորագրելու է այդ փաստաթղթերը»:

Քննարկումներին մասնակցելու մասին որոշում դեռեւս չի կայացրել «Ժառանգութիւն»-ը: Կուսակցութեան խորհրդարանական խմբակցութեան ղեկավար Ստեփան Սաֆարեանը «Ազատութիւն» ռադիոկայանին ասաց, որ հարցը կը քննարկեն կուսակցութիւնում եւ որոշման մասին տեղեակ կը պահեն:

ԵՂՈՒԱՐԴ ՇԱՐՄԱԶԱՆՈՎ.
«ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐՈՒՄ ԿԸ ՓՈՐՁԵՆՔ
ՀԻՄՆԱԴՈՐԵԼ ՍԵՐ ՏԵՍԱԿԵՏՆԵՐԻ
ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ»

«ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՌԱՏԻՈՅ»: Հայաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ նախատորագրուած արձանագրութիւնների առնչութեամբ քաղաքական խորհրդակցութիւնները Հայաստանում կը լինեն տարբեր ձեւաչափի: «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ զրոյցում այդպիսի կարծիք յայտնեց Հանրապետական կուսակցութեան մամուլի խօսնակ, Ազգային ժողովի Հանրապետական խմբակցութեան քարտուղար Էղուարդ Շարմազանովը:

ԱԺ Հանրապետական խմբակցութեան քարտուղար Էղուարդ Շարմազանով

«Կարծում եմ, որ արդէն հիմա կայ՝ մամուլի ակումբների կամ «կլոր սեղանների» ֆորմատը, բայց կարծում եմ, որ խորհրդակցութիւններ կը լինեն նաեւ խորհրդարանի եւ խորհրդարանից դուրս խումբ-խմբակցութիւնների միջոցով, նաեւ արտգործնախարարութիւնը խորհրդարանում որոշակի խորհրդակցութիւններ կ'անի, այսինքն՝ խորհրդարանական ուժերը կարող են աւելի փակ պայմաններում աւելի լայն քննարկում իրականացնել», - ասաց Շարմազանովը՝ չաւելելով. - «Եւ քանի որ նաեւ Հայաստանում հանրապետութեան նախագահ պարոն Սարգսեանը նոր մշակույթ մտցրեց, երբ կարելորագոյն հանրային քննարկումներ է կատարում, այսինքն՝ այս կամ այն կարելորագոյն հանրային մեծ հարցերի շուրջ նա արդէն երկու քննարկում արել է քաղաքական կուսակցութիւնների հետ, կոնսուլտացիաներ, կոնկրետ մէկը՝ Ղարաբաղի հետ կապուած, միւսը՝ համաշխարհային ճգնաժամի հետ կապուած, չեմ բացառում, որ նմանատիպ որոշակի

քննարկումներ լինեն, որովհետեւ այս հարցը շատ կարեւոր է»:

«Չենց նախագահ Սարգսեանն է իր խօսքում ասել, որ ինքը շատ է կարեւորում եւ խրախուսում քաղաքական քննարկումները եւ ոչ միայն քաղաքական, այլ թուով նաեւ հանրային քննարկումները, որտեղ կը մասնակցեն ոչ միայն քաղաքական ուժերի, այլ նաեւ հասարակական կազմակերպութիւնների ներկայացուցիչները», - նշեց Հանրապետականի խօսնակը:

Խորհրդակցութիւնների արդիւնքում արձանագրութիւններում ինչ-ինչ փոփոխութիւնների հնարաւորութեան վերաբերեալ հարցին Էղուարդ Շարմազանովը արձագանքեց. - «Ես չեմ կարող դրա պատասխանը տալ, բայց ես կարծում եմ, որ քննարկումները իրենց արդիւնքը կը տան, բոլոր կողմերն էլ կարող են լսել մէկը միւսին եւ հիմնաւորել իրենց կարծիքը՝ խօսքը սրա մասին է»:

Զ. ԹԱՂԵՒՈՍԵԱՆ. «ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆՆ»
ԱՃՈՒՐԴԻ Է ՀԱՆՈՒԵԼՈՒ»

«ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՌԱՏԻՈՅ»: «Ժառանգութիւն» կուսակցութեան հիմնադիր-առաջնորդ Բաֆֆի Յովհաննիսեանը Սեպտեմբերի 9-ին կուսակցութեան մի քանի անդամներին նամակ է յղել, որով յայտնել է, որ հեռանում է «Ժառանգութիւնից»:

«Ժառանգութիւն» կուսակցութեան հիմնադիր Զոհա Թաղեւոսեան

Այդ մասին Սեպտեմբերի 14-ի ասուլիսին յայտարարեց «Ժառանգութեան» վարչութեան որոշմամբ կուսակցութիւնից հեռացուած Զոհա Թաղեւոսեանը, չաւելելով, որ նամակի մասին նա իմացել է միայն երէկ, բայց նամակի բովանդակութիւնը գաղտնի է պահուած կուսակցութեան շարքային անդամներից:

Հեռացուած կուսակցականի խօսքերով, Բ. Յովհաննիսեանի նամակից յետոյ կուսակցութեան միւս անդամների «ձեռքի կապանքները բացուել են», ինչը եւ յանգեցրեց «Ժառանգութիւնում» մոլեզման ճգնաժամին:

«Բաֆֆի Յովհաննիսեանի հրաժարականից յետոյ, «Ժառանգութիւն» կուսակցութիւն այլեւս չկայ», - յայտարարեց Զ. Թաղեւոսեանը, չաւելելով, որ կուսակցութիւնում ներկայ պահին իշխանութիւնը կենտրոնացուած է «Ստալինեան եռեակի» ձեռքում: Նա չպատասխանեց լրագրողների հարցին, թէ ովքեր են այդ եռեակի մէջ, միայն ասաց, որ «Ժառանգութեան» վարչութեան վերջին նիստից յետոյ կուսակցութեան ղեկավարութիւնը ստանձնած Արմէն Մարտիրոսեանը «Նիգ-Ապարան» հայրենակցական միութեան անդամ է: Զ. Թաղեւոսեանը ասաց, որ այդ կազմակերպութիւնը

քաղաքական է, քանի որ ժամանակին ընտրութիւններին սատարել էր Սերժ Սարգսեանին եւ Գագիկ Բեգլարեանին, եւ չաւելեց, որ դրանով «Ժառանգութիւնը» ենթարկուած է իշխանութիւններին:

Ըստ բանախօսի, ներկայ պահին «Ժառանգութեան» մօտ 2 հազար անդամներից զգալի մասը պատրաստուած է բոյկոտել ԱԺ պատգամաւոր վարդան խաչատրեանին, ԿԸՅ-ում ներկայացուցիչ Զոհա Թաղեւոսեանին եւ Մովսէս Արիստակէսեանին կուսակցութիւնից հեռացնելու վարչութեան որոշումը, ընդհուպ մինչեւ «Ժառանգութեան» շարքերը լքելը:

«Կուսակցութիւնն աճուրդի է դրուելու», - ասաց Զ. Թաղեւոսեանը, չաւելելով, որ «Ժառանգութիւնից» հեռացուած, ինչպէս նաեւ դուրս գալ պատրաստուող այլ համակուսակցականների հետ նոր կուսակցութիւն կը փորձեն հիմնել:

«ՆՐԱՆՔ, ՈՎՔԵՐ ՄՏԱԴԻՐ ԵՆ ԶԻՋԵԼ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԸ, ԹՈՂ ԴՐԱՆՑԻՑ ՔԱՄԵՆ-ԶԱՏԵՆ ՄԵՐ ԶԱԽԱԿՆԵՐԻ ԱՐԻԻՆԸ»

ԼՂՀ գոհուած գինձառայողների հարազատների միութիւնը հանդէս է եկել յայտարարութեամբ, որում մասնաւորապէս ասուած է. «Բանակցային գործընթացում շրջանառութեան մէջ դրուած փոխզիջումներ հասկացութիւնն ըստ էութեան միակողմանի գիշումներ է նշանակում, այն էլ դարաբաղեան կողմից: Փաստորէն, գիշում ենք միայն մենք, իսկ Ադրբեյջանի գլխաւոր փոխգիշումը պատերազմը չվերսկսեցն է: Տարօրինակ է, որ պատերազմի վերսկսումը սպառնալիք ու չվերսկսումը իր կողմից փոխգիշում է համարում պատերազմում պարտուած կողմը: Մինչդեռ տրամաբանական կը լինէր, որ սա գիշում լինէր պատերազմում յաղթած դարաբաղեան կողմի համար: Ընդհանրապէս, շատ աւելի ընկալելի կը լինէր, որ պատերազմի չվերսկսումը ոչ թէ գիշում լինէր, այլ բանակցային գործընթացի պայման, որը վերաբերում է բոլորին: Անտրամաբանական ու ստորացնող են նաեւ Ադրբեյջանի միւս «գիշումները», ըստ որոնց՝ Բաքուն մի կերպ համաձայնուած է մեզ վերադարձնել մեզնից խլուելիքի մի չնչին մասը: Մեզ խորապէս անհանգստացնում է նաեւ այն հանգամանքը, որ ԼՂՀ-ն դուրս է մնացել բանակցային գործընթացից, մինչդեռ բոլորի հա-

մար էլ պարզ պիտի լինի, որ այդ գործընթացը կարող է արդիւնաւէտ լինել միայն այն դէպքում, եթէ վերականգնուի լիարժէք բանակցային գործընթացը ԼՂՀ-ի, Ադրբեյջանի եւ Հայաստանի մասնակցութեամբ, եւ եթէ ապահովուի նաեւ դարաբաղա-արդրեանական անմիջական երկխօսութիւն: Խորապէս համոզուած ենք, որ դարաբաղեան կողմը չի կարող որեւէ պարտաւորութիւն ստանձնել առանց իր մասնակցութեան ձեռք բերուած ցանկացած պայմանաւորութեան կամ ստորագրութեան համաձայնագրի համար: Որքան մենք ենք հասկանում, դարաբաղեան կողմը ոչ մէկին չի լիազօրել ներկայացնելու իր շահերը եւ վերջնական խօսքը պիտի վերապահի իրեն: Մեզ շատ է անհանգստացնում նաեւ գաղտնիութեան մթնոլորտը: ԼՂՀ իշխանութիւններին կոչ ենք անում քողագերծել բանակցային գործընթացը, անկեղծ ու բաց երկխօսութիւն սկսել սեփական ժողովրդի հետ ու խորախուսել հանրային քննարկումներ, քանի որ մեր ճակատագրի մասին որոշում պիտի ընդունենք բոլորս՝ համայն ժողովուրդը: Նրանք, ովքեր մտադիր են գիշել այդ տարածքները, թող դրանցից քամեն-գատեն մեր գաւակների արիւնը: Մեր գաւակների արիւնը ուրիշին տալու իրաւունք չունենք»:

ՀԱՅ-ԹՈՒՐԵԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԻ ԲԱՑՄԱՆ ԴԵՊՔՈՒՄ ՏԱՐԱՆՑԻԿ ԿԵՆՏՐՈՆ ԿԸ ԼԻՆԻ ԵՐՁՐՈՒՄԸ

Մինչ թուրքիայի արտգործնախարար Ահմեթ Դավութօղլուն հանդիպումներ է անցկացնում ընդդիմադիր կուսակցութիւնների հետ հայ-թուրքական յարաբերութիւնների նոր գարգացումները քննարկելով, երկրի կառավարութիւնը որոշակի քայլեր է կատարում տուեալ ուղղութեամբ: Ինչպէս Tert.am-ի թղթակցի հետ զրոյցում յայտնեցին լաւատեղեակ աղբիւրները Ստամբուլից, թուրքիայի իշխանութիւնները սկսել են երկրի արեւելեան հատուածում գտնուող որոշ ճանապարհների ակտիւ վերանորոգումը: Մեր գրուցակցի հաղորդմամբ, սահմանի բացման դէպքում թուրքիան ինչ-ինչ պատճառներով չի ցանկանում որպէս տարանցիկ կենտրոն օգտագործել Կարսը: Նրա խօսքով, այժմ բարելաւում են էրզրումի ենթակառուցուածքները եւ հենց այդ քաղաքի վրայ է «խաղաղորդք» կատարելու թուրքիան հայ-թուրքական սահմանի բացման դէպքում:

պաշտօնեաների հանդիպումների անցկացում: Սակայն, Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահի աշխատանքային օրացուցում թուրքիայի վարչապետի հետ նման հանդիպում նախատեսուած չէ: «Նշուած օրը՝ Սեպտեմբերի 21-ին, Սերժ Սարգսեանը Երեւանում կը մասնակցի Հայաստանի Հանրապետութեան անկախութեան սօսի առթիւ իր անունից տրուելիք ականդակական պաշտօնական ընդունելութեանը», - ասել է ՀՀ նախագահի մամուլի քարտուղարը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ 48-ՐԴ ՀՈՐԻՁՈՆԱԿԱՆՈՒՄ Է

Ֆրէյզերի ինստիտուտը հրատարակել է տնտեսական ազատութիւնների նոր վարկանիշը, որում Հայաստանը յայտնուել է 48-րդ հորիզոնականում: Վարկանիշային աղիւսակը ներկայացնում է տնտեսական ազատութիւնները 2007թ. դրութեամբ եւ նրանում հաշուի չեն առնուել 2008 եւ 2009թ. տուեալները: Առաջատարը Հոնկոնգն է՝ 8,97 միւլտրոն: 8 միւլտրոնից աւելի են ստացել նաեւ Սինգապուրը, Նոր Զելանդիան, Շուէյցարիան, Զիլին եւ ԱՄՆ-ը: Աւստրալիան եւ Մեծ Բրիտանիան իրար մէջ բաժանել են 9-10-րդ հորիզոնականները՝ 7,89 միւլտրոնով: Նախկին խՍՀՄ երկրներից լաւագոյն տեղում էստոնիան է՝ 21-րդ տեղ: Հայաստանը 48-րդն է, Ռուսաստանը՝ 83-րդը, թուրքիան՝ 88-րդը:

ՈՒՐՈՒԳՈՒԱՅԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏՆԵՐԸ ՀԱՆԴԵՍ ԵՆ ԵԿԵԼ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՄՔ՝ ՀԱՅ-ԹՈՒՐԵԱԿԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ԿԱՊԱԿՑՈՒԹԵԱՄՔ

«ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՌԱՏԻՕ»:
Ուրագուայի իշխանութեանը մաս կազմող Սոցիալիստական կուսակցութեան ղեկավարութիւնը յայտարարութեամբ է հանդէս եկել Հայաստանի եւ թուրքիայի միջեւ ստորագրուած նախնական համաձայնութեան վերաբերեալ: Ուրագուայի սոցիալիստները «գոհուած կը լինեն են յայտնուած այն փաստի առնչութեամբ, երբ աշխարհի ցանկացած մասում ժողովուրդները կամ երկրները դիմում են երկխօսութեան՝ իրենց յարաբերութիւնները բարելաւելու կամ ձգնաժամային իրավիճակները յաղթահարելու նպատակով, ուստի ողջունելի է թուրքիայի եւ Հայաստանի պարագան»:
«Սակայն բանակցութիւնները դրական կը լինեն, երբ շահում են երկու կողմերը: Եթէ մի կողմն է միայն շահում, ապա ոչ թէ լուծուած են հարցերը, այլ նոր հակամարտութիւն է ծնուած», - նշում է յայտարարութիւնում:
Ուրագուայի սոցիալիստական կուսակցութիւնը, սակայն, «պար-

տաւորութիւն է գգում գգուշացնելու այն դրոյթի առնչութեամբ, որը վերաբերում է պատմական հարցերին եւ մասնագէտների ենթայայնաձգողութիւն, որն իբր պէտք է վճռի՝ Օսմանեան կայսրութիւնում հայերի ցեղասպանութիւն եղել է թե ոչ», նշելով. - «Դժուար չէ արձանագրել, որ այս կէտը վիրաւորում է մարդկային արժանապատուութիւնը»:
Յայտարարութիւնը ստորագրել են կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղար Էդուարդո Ֆերնանդէսը եւ միջազգային յարաբերութիւնների գծով քարտուղար Մանուէլ Լագուարդան:
Յայտարարութեան մէջ նաեւ նշուած է, որ «1965-ին Ուրագուայի Հանրապետութիւնը ընդունել է օրէնք՝ դատապարտելով 1915 թուականի ցեղասպանութիւնը», եւ կոչ է արւում աշխարհին «զօրակցութիւն յայտնել հայ ժողովրդի ճշմարտութեան եւ արդարութեան պայքարին, ինչպէս նաեւ Լեւոնային Ղարաբաղում հայ ժողովրդի արդար պահանջատիրութեանը»:

ԼԵՒՈՆ ՏԵՐ-ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ ԿՈՂՄԱԿԻՑՆԵՐԸ

Շարունակուած էջ 1-էն
դունելի գնով անգամ, ստանում է միայն թղթի վրայ խոստումներ սահմանը բացելու մասին: Աւելին, եթէ առաջ թուրքիան կարող էր բացել սահմանը կառավարութեան որոշումով, արձանագրութիւններ ընդունման հետեւանքով դա հնարաւոր կը լինի միայն թուրքիայի խորհրդարանի կողմից արձանագրութիւնների վաւերացման դէպքում: Սա թող է տալիս թուրքիայի կառավարութեանը ձեւակաւորելու ցուցադրել իր կառուցողականութիւնը հայ-թուրքական կարգաւորման գործում, այն Ղարաբաղի խնդրի լուծումով պայմանաւորելու առաքելութիւնը դնելով խորհրդարանի վրայ»:
Շարունակելով ՀԱԿ-ի յայտարարութիւնը կ'ըսէ. «Ռեժիմը տեղի է տուել նաեւ թուրքիայի կողմից ներկայացուած մէկ այլ նախապայմանի կատարման պահանջին. անախադէպ երկկողմանի յատուկ պայմանագրով սահմանների անձեռնմխելիութեան եւ տարածքային ամբողջականութեան ճանաչմանը, մինչդեռ մի կողմից,

Հայաստանը նման յաւելեալ քայլի դիմելու կարիք չունի, քանի որ անդամակցելով ՄԱԿ-ին եւ ԵԱԶԿ-ին ընդունել է միջազգային իրաւունքի այդ հիմնարար սկզբունքները, եւ, միւս կողմից, չգիտես ինչու, արձանագրութիւններում չի շատակուած չէ միջազգային իրաւունքի մէկ այլ հիմնարար սկզբունք՝ ազգերի ինքնորոշման իրաւունքը»:
Այսպիսով ռեժիմի պնդումները այն մասին, թէ իբր նրան յաջողուել է առանց նախապայմանների համաձայնութեան հասնել թուրքիայի հետ, եւ մասնաւորապէս, տարանջատել հայ-թուրքական յարաբերութիւնների կարգաւորումը Ղարաբաղի խնդրի լուծումից, ակնյայտ կեղծիք են»:
Վերջաւորութեան Հայ Ազգային Գոնկրէսը կը յայտնէ որ, Հայաստանի վարչախումբը ցուցադրեց, որ, չունենալով ներքին օրինականութիւն, պատրաստ է անընդունելի եւ անհարկի գիշումներու երթալ արտաքին քաղաքականութեան բնագաւառէն ներս, սեփական իշխանութիւնը ամրապնդելու եւ արտաքին օրինականութիւն ձեռք ձգելու նպատակով:

ԹՐԵԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՍԿՍԱԾ Է

Շարունակուած էջ 1-էն
խորհրդարանի ամենամեծ ընդդիմադիր խմբակցութեան՝ 112 պատգամաւոր ունեցող «Ժողովրդահայրապետական» կուսակցութեան առաջնորդ Դենիզ Պայքալ: Ան պնդած է, թէ արձանագրութիւններում մէջ կան շարք մը դրոյթներ, բացի սահմանը բանալու կէտէն, որոնք շատ երկիմաստ են»
«Հոն ակնարկներ չկան Ատրպէյճանի գրաւեալ տարածքներու եւ Կարսի համաձայնագրի ճանաչելու մասին: Որեւէ բան յստակ չէ նաեւ «այսպէս կոչուած ցեղասպանութեան շուք պնդումները» վերաբերեալ. ինչպէս պիտի լուծուի այս հարցը եւ ինչ գիտնականներ պիտի ընդգրկ-

ուին միջկառավարական ենթայայնաձգողութիւններ, - ըսած է Պայքալ:
Թուրք նախարարը իր այդ օրուայ քննարկումները աւարտած է Ձախ-ժողովրդավարական կուսակցութեան հետ, որու առաջնորդ Մասում թիւրքեր յայտարարած է, թէ հանդիպումը եղած է արդիւնաւէտ եւ տեղեկութիւններով յագեցած:
Դավութօղլու շեշտած է, թէ որքան կարեւոր է այս հարցով ազգային փոխհամաձայնութիւնը եւ վերահաստատած է իր կոչը ընդդիմադիրներուն՝ ուշադրութեամբ քննել Հայաստանի հետ նախաստորագրուած արձանագրութիւնները եւ առաւելագոյն աջակցութիւնը ցուցաբերել հաշտեցման գործընթացին:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Հ.Բ.Ը.Ս.Ի ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԿՈՂՄԵ
ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒԿ ԵՒ ՆԱԽԱԳԻԾԵՐՈՒՄ ԱՌԻԹՈՎ

31 Օգոստոս 2009ին, Հայաստանի Հանրապետության Արտաքին Գործոց Նախարարությունը, Զուգահեռաբար Արտաքին Գործոց Դաշնակցային Բաժանմունքին և Թուրքիոյ Արտաքին Գործոց Նախարարության հետ համատեղ, հրապարակեց Հայաստանի և Թուրքիոյ միջև դիվանագիտական յարաբերություններու հաստատման և զոյգ երկիրներու միջև յարաբերություններու բնականոնացումի, հիւպատոսական ներկայացուցչություններու հաստատման և և ներկայ սահմաններու բացման ուղղութեամբ առնուելիք նախաքայլերը:

Հայ և Թուրք ժողովուրդներու յարաբերութեանց և նորանկախ Հայաստանի Հանրապետութեան համար պատմականորէն յատկանշական իրադարձութիւն մըն է այս, որ ծանրակշիռ անդրադարձներ պիտի ունենայ Հայաստանի Հանրապետութեան և աշխարհատարած հայութեան համար: Մեր ժողովուրդը, հայրենիքի թէ պիւրքի մէջ, արդէն սպասումով և մտահոգութեամբ կը հետեւէր Հայաստան-Թուրքիա յարաբերութիւններու բնականոնացումին շուրջ ժամանակէ մը ի վեր ընթացող բնակցութիւններու արձագանգներուն:

Կը գիտակցինք թէ Հայաստանի դիվանագրաւած աշխարհաքաղաքական մարտահրաւէրները կը մղեն Հայաստանի պետութիւնը որ գործնապաշտ քաղաքականութեամբ մը դրական կեցուածք և անկեղծ տրամադրութիւն ցուցաբերէ Թուրքիոյ հետ բնակցութիւններ նորաձեռնելու ուղղութեամբ: Այդ կողմնորոշումը կը բխի ազգային ապահովութեան պահանջներէն, նաեւ երկրի տնտեսութեան զարգացման համար կենսական նշանակութիւն ունեցող հաղորդակցութեան միջոցներու ապահովումին և շրջանային քաղաքական թէ տնտեսական համագործակցութեան ծրագրներուն մաս կազմելու մտահոգութիւններէն: Այդ բնական քաղաքականութիւնը սակայն չի կրնար կենսագործուիլ ի հաշիւ հայ ժողովուրդի պատմական անժամանցելի իրաւունքներուն: Կը հաւատանք թէ Հայաստանի պաշտօնական դեկավար մարմինները պետութեան տնօրինողները և միաժամանակ անոր ապագան ապահովողներն են: Հետեւեալքերը երբ կոչուած են դժուարին և հեռահաս որոշումներ առնելու, անոնք պէտք է առաջնորդուին համագրգային նպատակակէտերով և ձգտումներով:

Հայաստան-Թուրքիա դիվանագիտական յարաբերութիւններու մշակման նախագիծերը, ուղղակի թէ անուղղակի կերպով, կ'անդրադառնան Յեղասպանութեան և մեր հողային պահանջներուն: Մինչ կը

գիտակցինք և կ'ըմբռնենք Հայաստանի համար դրացի երկիրներուն, ի շարքս որոնց Թուրքիոյ հետ դիվանագիտական բնականոն յարաբերութիւններ ունենալու անհրաժեշտութիւնը, մեզի համար անժամանցելի Հայ Դատը, իր ամբողջական առումով, և հայութեան դէմ գործադրուած Յեղասպանութեան միջազգային ճանաչումը, գերիվեր են դիվանագիտական ամէն նկատառումէ և բնակցութեան նիւթ չեն կրնար դառնալ:

Հայաստան-Թուրքիա երկխօսութեան նախաքայլը դրականորէն ընդունուեցաւ ազգերու բնասիրին կողմէ: Միակ ընդգիծացողը ցարդ Ատրպէյճանն էր, որ Թուրքիոյ հետ գործակցաբար կը շարունակէ Հայաստանը շրջափակել գրեթէ երկու տասնամեակներէ ի վեր:

Հայաստանի հետ մօտեցումի նախաձեռնութիւնը կասեցնելու համար, Թուրքիա առաջ մղած էր Արցախի վերաբերեալ բնակցութիւններու պատրուակը: Հայաստան-Թուրքիա յարաբերութիւններու բնականոնացումի ներկայ նախածրագիրը պէտք է պայմանաւորուի Արցախի հիմնահարցին շուրջ տարուող բնակցութիւններուն գործընթացով: Արցախահայութիւնը, ժողովուրդներու ինքնորոշման սրբազան իրաւունքին նուիրագործումով, ազատորէն ապրելու իր կամքը արտայայտած է արդէն:

Թուրքիա կը գտնուի պատմական հազուադէպ առիթի մը առջեւ: Ան պէտք է ցուցաբերէ գործակցութեան անկեղծ տրամադրութիւն: Եթէ զանազան պատճառաբանութիւններով, ան շարունակէ ձգձգումի իր քաղաքականութիւնը և խուսափի իր ստանձնած պարտաւորութիւններէն, պիտի արժանանայ շրջանային շահեր և ազդեցութիւններ ունեցող երկիրներուն կշտամբանքին, տրուած ըլլալով որ անոնք քաջալեր կը հանդիսանան Հայաստան-Թուրքիա երկխօսութեան և յարաբերութիւններու բնականոնացումի նախաձեռնութեան:

Երկու երկիրներու միջև յարաբերութիւններու մշակումին ուղղութեամբ Հայաստանի ցուցաբերած դիվանագիտական այս յանդուգն նախաձեռնութիւնը երբ ընթացք ստանայ, Թուրքիան պիտի գտնուի միջազգային իր պարտաւորանքին և պետութեանց ու միջազգային մարմիններու տուած խոստումները յարգելու ակներբ և ընտանիքին առջեւ: Եւրոպայի հետ միութեան իր ձգտումէն բխող յայտարարութիւններով, Թուրքիա ինքզինք կողմնակից կը դասէ մարդկային իրաւանց սկզբունքներու ճանաչումին և ժողովրդավարութեան: Ան

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՌԱԿԻՊ ԶԱՐԱՔՕԼՈՒԻ ՀԵՏ

Ինչպէս ծանօթ է, Թուրք լրագրող, հրատարակիչ Ռակիպ Զարաքօլու վերջերս այցելեց Լիբանան, մասնակցելու Հայկազեան Համալսարանի և Միջին Արեւելքի Հայ Դատի գրասենեակին կողմէ կազմակերպուած «Հայոց Յեղասպանութիւնը և Միջազգային Օրէնքը» միջազգային ակադեմական խորհրդաժողովին:

Խորհրդաժողովին աւարտէն ետք նախապէս առնուած ժամադրութեան մը համաձայն, Ս.Դ.Հ.Կ. Լիբանանի Շրջանի Վարիչ Մարմնի պատուիրակութիւն մը, Կեդրոնական Վարչութեան անդամ ընկ. տոքթ. Եղիկ ձէրէճեանի ընկերակցութեամբ, տեսակցութիւն մը ունեցաւ «Պելժ» հրատարակչատան հիմնադիր, ծանօթ մտաւորական, լրագրող, մարդկային իրաւունքներու պաշտպանութեան գանազան մը ցանակներու դափնեկիր Ռակիպ Զարաքօլուի հետ:

Շահեկան այս հանդիպումը առիթ մը եղաւ գրուեցելու Թուրքիոյ մէջ մարդկային իրաւանց հարցերու, Զարաքօլուի գլխաւորած հրատարակչատան լոյս ընծայած հրատարակութիւններուն, Հայկական Յեղասպանութեան ճանաչման հետ առնչուած հարցերու շուրջ:

Ռակիպ Զարաքօլու արժեւորեց Հայ ազգային ազատագրական պայքարի ընթացքին Հնչակեան Կուսակցութեան դերակատարութիւնը յատկապէս շեշտելով Իթիհատի դէմ Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան պայքարի շրջանը: Զարաքօլու յայտնեց, թէ Սարգիս Չերքեզեան անունով անձնաւորութենէ մը իրագեկ

դարձած էր, թէ Հնչակեան

Քսան կախադանները նախապէս թաղուած էին Իսթանպուլի հայկական գերեզմանատունը, սակայն հետագային անոնց աճիւնը գաղտնօրէն փոխադրուած էր Իսթանպուլի Յեղափոխութեան նահատակներու գերեզմանատունը և տեղադրուած է յուշարձանի մը տակ: Սարգիս Չերքեզեան, 94 տարեկան, մահացած է ամիս մը առաջ: Ընկերները, Ռակիպ Զարաքօլուին յանձնեցին վերջերս «Արարատ»ի մէջ թարգմանաբար անոր ստորագրութեամբ լոյս տեսած երկու յօդուածներ: Իր կարգին, Զարաքօլու նուիրեց իր հրատարակչատունէն լոյս տեսած երկու գիրքեր: Զարաքօլու յիշատակեց, թէ Կիլիկիոյ հայկական հրատարակչութիւններուն մասին գիրքի մը պատրաստութեան լծուած է ներկայիս: Այս առիթով, ան հաղորդեց, որ նախքան Կիլիկիայէն ֆրանսական իշխանութիւններուն հեռացումը, Կիլիկիոյ հայ համայնքը ֆրանսական իշխանութիւններուն յանձնած է Կիլիկիոյ մէջ հայ համայնքին ունեցած հրատարակչութիւններուն մասին կարեւոր փաստաթուղթ մը: Զարաքօլու նշեց, թէ փաստաթուղթէն օրինակ մը յանձնուած է Լիբանանի եկեղեցական իշխանութիւններուն: Ընկերները պատրաստակամութիւն ցայտնեցին հետաքրքրուելու ինդրոյ առարկայ փաստաթուղթին մասին:

Շուրջ ժամ մը տեւող տեսակցութիւնը աւարտեցաւ կրկին հանդիպելու և յարաբերութիւնները սերտացնելու փոխադարձ մաղթանքներով:

Իբրեւ համահայկական Միութիւն և տարագիր հայութեան իղձեւոր և ձգտումներուն արտայայտիչը, Հ. Բ. Ը. Միութիւնը կը կողմնորոշուի Հայ ժողովուրդի ծառայութեան նուիրուած աւելի քան հարիւրամեայ իր աւանդութիւնը բնորոշող ազգային քաղաքականութեան անշեղ սկզբունքներով: Միշտ գորավիզ Հայրենի ժողովուրդին և նուիրուած՝ հայ ազգի անձեռնմխելի իրաւունքներուն և պատմական, նիւթական ու մշակութային ժառանգութեան պաշտպանութեան:

Այս առիթով կոչ կ'ուղղենք բոլորին, հայրենի պետութեան հետ համախորհուրդ և հայութեան բոլոր հատուածներուն միջև արդիւնաւոր համագործակցութեան ազնիւ ոգիով դիմագրաւելու պատմական այս պահու մարտահրաւէրները՝ զգօնութեամբ և ազգային միասնականութեամբ:

Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան Կեդրոնական Վարչական Ժողով Նիւ Եորք, 10 Սեպտեմբեր 2009

STUՒՔ՝ ԵՐԹ BANKRUPTCY-Ի ՕՐԵՆՔՆԵՐԸ ԿՕԳՆԵՆ ԶԵՁԻ, ԶԱՆԳԱՅԱՐԷ

JANSEZIAN LAW FIRM, PC

If you're facing overwhelming debts, bankruptcy laws may eliminate all your debts permanently!

225 South Lake Avenue, Third Floor, Pasadena, California 91101

Call Now for a FREE Consultation: 626-432-7209

Nazareth V. Jansezian, Esq.

ՏԱՐԱԾԱՇՐՁԱՆ

ՀԱՅԵԱՑՔ ՀԱՅ-ԹՐԲԱԿԱՆ ԹԵՄԱՅԻ ՇՈՒՐՉ

**ՅԱԿՈԲԲԱԴԱԼԵԱՆ
«ԼՐԱԳԻՐ»**

Հայ-թուրքական թեմայի շուրջ բանավեճերի եւ քննարկումների մասնակից իշխանական մոլորակները, որոնց դերում առաւել յաճախ հանդէս են գալիս ոչ թէ իշխանական քաղաքական գործիչներ, այլ այսպէս կոչուած անկախ քաղաքագէտներ, որոնց լսելիս պարզ է դառնում, որ նրանց խնդիրը ոչ թէ երեւոյթը բացատրելն է, թէկուզ իշխանական տեսանկիւնից, այլ ընդամէնը՝ «լաւ է, լաւ է, շատ լաւ է» ասելը, որդեգրել են բաւական հետաքրքիր կեցուածք: Այդ կեցուածքի, բանավեճի մարտավարութեան առանձնատեսակներն այն է, որ նրանք փորձում են խնդիրը ներկայացնել այնպէս, թէ ով դէմ է արտայայտուած հայ-թուրքական յարաբերութեան կարգաւորման ներկայիս գործընթացին, որ իրականացնում է իշխանութիւնը, նա դէմ է հայ-թուրքական սահմանը բացելուն: Սա Հայաստանի իշխանական եւ իշխանամերձ մտքին բնորոշ գիծ է՝ փոխել հասկացութիւնները, շեղել թեման եւ բանավեճը վերածել տրիվիալ պնդումների:

Մինչդեռ բոլորին պարզ է, որ հայ-թուրքական յարաբերութեան կարգաւորման ներկայիս գործընթացի հանդէպ հիմնական քննադատութեան առանցքը ամենեւին այն չէ, որ պէտք է բացել հայ-թուրքական սահմանը: Քննադատութեան բուն թեման այն է, թէ ինչ գնով, ինչի կամ ում հաշուին է այդ սահմանը բացուած, ինչ է տալիս Հայաստանն այդ սահմանը բացելու դիմաց եւ արդեօք այդ տուածը համարժէք է այն արդիւնքին, որ կը լինի սահմանը բացելու պահին եւ դրանից յետոյ: Կամ արդեօք թուրքերը սահմանը բացելու շուրջ այս բանակցութեան ընթացքում այդ խնդիրը չեն օգտագործում Հայաստանի քիչից բռնած ման ածելու

համար: Դա է խնդիրը, ոչ թէ սահմանի բաց կամ փակ վիճակի գերադասութիւնը, ուր որ փորձում են բանավեճը տանել իշխանական մոլորակները, ասելով, որ գործընթացն է կարեւոր, կարեւոր է, որ լինի գործընթաց: Բայց արդեօք նրանք բացատրում են, թէ օրինակ ինչ է շահում Հայաստանն այդ գործընթացից, եւ ինչ է կորցնում: Արդեօք նրանք ասում են, թէ ինչ տեսքով պէտք է լինի այդ գործընթացը: Թէ նրանց համար տեսքը կապ չունի, կարեւորը, որ լինի, եթէ նոյնիսկ այդ գործընթացի ընթացքում Հայաստանը յայտնուած է «առողջիկի» կարգավիճակով, եթէ խօսենք ֆուտպոլային հանրամատչելի լեզուով: Կարծես թէ դժուար չէ հասկանալ, որ հենց դրա շուրջ է պէտք ծաւալել քննարկում, ոչ թէ այն բանի, որ բաց սահմանն աւելի լաւ է, քան փակը, կամ սահմանի բացման մասին բանակցելն աւելի լաւ է, քան չբանակցելը:

Իհարկէ, աւելի լաւ է բաց սահմանը, կամ աւելի լաւ է դրա համար բանակցելը, քան չբանակցելը: Բայց ամենալաւ բանակցելուց առաջ մտածելն է, թէ այդ բանակցութիւնն արդեօք չեն կարող քո դէմ օգտագործել եւ դրանից ծուղակ պատրաստել: Իշխանական մոլորակներին խնդիրը պէտք է լինի հենց հասարակութեանը բացատրել, որ օրինակ հայ-թուրքական արձանագրութիւնների մէջ Հայաստանի համար ծուղակ չկայ: Թող այդ մոլորակներն, օրինակ, ապացուցեն, բացատրեն, որ ասենք պատմաբանների ենթայանձնաժողովի գործունէութիւնը որեւէ կապ չի ունենալու ցեղասպանութեան հետ, որ նրանք ուսումնասիրելու են բացառապէս այն պատմական փաստաթղթերն ու փաստերը, որոնք չեն վերաբերում ցեղասպանութեանը: Իշխանական մոլորակները թող դա բացատրեն եթէ կարող են, ոչ թէ ասեն, որ արձանագրութեան մէջ ցեղասպան

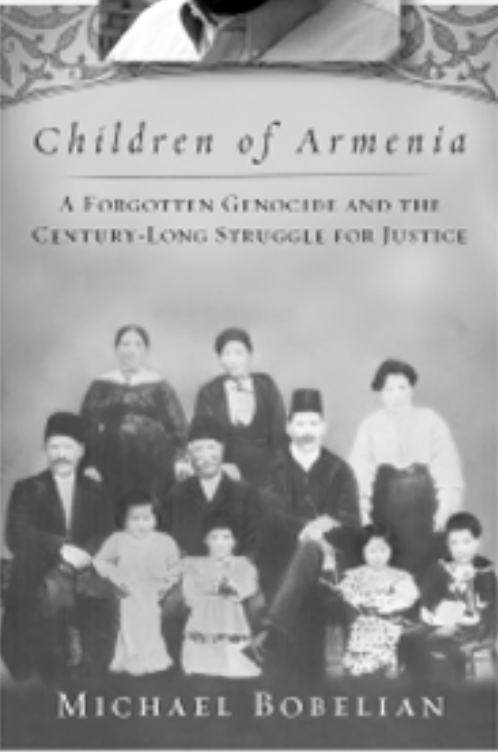
նութիւն բառը չկայ, ուրեմն ամէն ինչ լաւ է: Նրանք թող հանրութեանը բացատրեն, թէ ինչու են Հայաստանն ու Թուրքիան յարաբերութիւն հաստատելու մասին արձանագրութիւն կազմում, ու դրա մէջ ներառում են ոչ միայն սեփական սահմանների ճանաչման խնդիրը, այլ նաեւ «այլ պետութիւնների տարածքային ամբողջականութիւնն ու սահմանների անձեռնմխելիութիւնը յարգելու» դրոյթը: Ինչ կապ ունեն հայ-թուրքական յարաբերութիւններում այլ պետութիւնները, եւ արդեօք այդ դրոյթը չի ներառուած հենց Ատրպէյճանին նկատի ունենալով:

Թող իշխանական մոլորակները դա բացատրեն, ոչ թէ ասեն, որ արձանագրութեան մէջ Ղարաբաղ անունը չկայ: Առաւել եւս դիւանագիտութեան մէջ ուղիղ խօսք չի հնչում երբեք, յատկապէս այնպիսի նուրբ հարցերում, ինչպիսին հայ-թուրքական յարաբերութիւնն է: Հետեւաբար քաղաքագէտը պէտք է կարողանայ ոչ միայն տողը կարդալ, այլ առաջին հերթին կարդալ տողատակը, որովհետեւ շարքային քաղաքացին առանց քաղաքագէտի օգնութեան էլ կարող է տող կարդալ: Պէտք է քաղաքացուն դնել անգրագէտի կամ լիմարի տեղ: Քաղաքագէտը պէտք է տողատակի համար:

AGBU GLENDALE-PASADENA CHAPTER
cordially invites you to meet

MICHAEL BOBELIAN
author of the newly published book
Children of Armenia

THURSDAY, SEPTEMBER 24, 2009 - 8:00PM
AGBU ALEX MANOOGIAN CENTER
BOYADJIAN HALL
2495 E. Mountain St., Pasadena, CA 91104

"In this meticulously researched and moving work, Michael Bobelian reveals why the children of Armenia haven't received justice for the genocide of their ancestors and the unconscionable efforts of Turkish leaders to rewrite their country's history by denying its shameful past. This powerful and gripping account of a people's century-long struggle for justice is long overdue."
GEORGE DEUKMEJIAN
35TH GOVERNOR OF CALIFORNIA

"A powerful and provocative work, Children of Armenia is a poignant and disciplined chronicle of the difficult quest for recognition of the Genocide and the efforts within the Armenian community, the American government, and international community for acknowledgement."
MICHAEL BERENBAUM
FORMER PROJECT DIRECTOR,
UNITED STATES HOLOCAUST MEMORIAL MUSEUM

**Announcing the new
private practice of**

ISSAC HADDAD, M.D.
Pediatrics and Adolescents

**2990 E. Colorado Blvd., Suite 105C
Pasadena, CA 91107
Tel: 626/793-3700
Fax: 626/793-3702**

ՏԵՍԱԿԵՏ

ՏԵՍԱԿԵՏ ՀԱՅ-ԹՐԲԱԿԱՆ
ՅԱՅԱՍՏԱՆ-ԹՈՒՐԲԻԱ ՄԱՍԻՆ
(Յապաւուճներով)

ՀԱՄԱՐԻ ԿԱՐԳԱՆՈՒՄԸ

Ազդանշանը տրուած է եւ շոգեկառքը արդէն ճամբայ ելած: Բայց վստահաբար ազդանշանը տուողը Հայրենի իշխանութիւնները չեն, ոչ ալ մեր արեւմտեւքի հարեւանը, որ անտարակոյս, ունի դիւանագիտական հսկայ անցեալ ու փորձառութիւն, մեր ունեցած համեստ կարողութիւններուն դիմաց:

Որքան հայաստանահայ, նոյնքան եւ սփիւռքահայ զանգուածներու համար յստակ է այսօր ու բացորոշ, թէ ազգովին կը գտնուինք կարեւոր, այլ բացառիկ հանգրուանի մը առջեւ, ուր սխալ քայլ մը կրնայ ճակատագրական մեծ անակնկալներու առջեւ դնել մեզ, մեր «Մեծ Երազ»ին կապակցութեամբ, կասկածի տակ առնելով անոր իրականացման մեծ անակնկալներու տակ առնելով անոր իրականացման համար տարուող ամէն ճիգ ու ձեռք բերուած աշխատանք:

Արդարեւ, Հայ եւ Թուրք յարաբերութեանց ծիրին մէջ վերջերս ստորագրուած համաձայնագիրը, որ ամփոփուած է «ճամբու քարտէս» անունը կրող հովանոցի ներքեւ, ակներեւ է որ իր կարգին հովանաւորուած է «մեծամեծներէ» է, իր բովանդակութեամբ, շօշափելիք նիւթերով ու մանրամասնութեամբ, որուն համար նախապէս արտայայտուած էինք, թէ պիտի հոսեցնէր բաւական մեկան, քանի որ հարցը կը վերաբերի մեր ժողովուրդի ճակատագրին ու ապագայ գոյելթին, պահանջելով զգուշութիւն՝ չիցնալու համար լարուած թակարդներու դարձարձիկ ոլորտներուն մէջ:

Վստահաբար, Հայրենի իշխանութիւնները լա՛ւ գիտեն մեր ժողովուրդի անցած գոնէ վերջին հարիւրամեայ ճանապարհի ողիսականը, որ իր պատմական անցուդարձերով եղաւ խիստ ճակատագրական, ուր Քրիստոնեայ Եւրոպայի աչքին առջեւ, օրը ցերեկով կորսնցուցինք արեւելքի ամենահաւատաւոր քրիստոնեայ ազգի, հայ ժողովուրդի մէկուկէս միլիոն զաւակները եւ անշուշտ՝ «Քրիստոնեայ Արեւմտահայաստան»ը նաեւ, որուն համար կը թափենք մեր ամենաթանկագին արցունքները:

Իսկ ապրուած դժբախտութեան ընթացքին, մեր ժողովուրդին եղբերամայրերը հանդիսացան իրենք՝ մեզի համար միշտ առերես ժպտացող, բայց միշտ ալ ցինիկաբար դաւաճանած քրիստոնեայ պետութիւններ՝ Անգլիան, Գերմանիան, Ֆրանսան եւ այսօրուայ աշխարհակալ Միացեալ Նահանգները, որոնցմէ ետ չմնացին մերթ ընդ մերթ ցարական Ռուսաստանը եւ «Ստալինեան Ժամանակը Չանի» ծանօթ Սովետ Միութիւնը:

Ընդունուած երեւոյթ է, թէ «պատմութիւնը կը կրկնէ ինքզինք»: Կասկած կա՞յ, գրեթէ այսօր դարձեալ սկսած է կրկնուիլ երէկի տխուր պատկերը, գուցէ քիչ մը տարբեր, սակայն զարգացած ու լուսաւոր դարու պայմաններու մէջ, ուր անգամ մը եւս «տկար»ը թողլքուած է «գորաւոր»ի կամքին, եւ անտառի ծանօթ օրէնքը կը շարունակուի՝ զարմացնելով շատերը: Արդեօ՞ք ազգովին կը գիտակցինք այս սրտամաշ երեւոյթին ու արթուն ենք դիտելու ու հասկ-

նալու համար ազգամիջեան խաղերը եւ ըստ այնմ դիրքորոշուելու:

Այսօր, յարաբերութիւններ կարգաւորելու մտք կեանքի կոչուելիք համաձայնութիւնը, տարօրինակօրէն ուրախացուցած է Եւրոպական պետութիւնները եւ խորհրդարանները, որոնք մեկնած քաղաքական ու տնտեսական շահերէ, սկսած են շունդալից բերաններով գնահատել համաձայնագրի ոգին, զայն նկատելով դէպի ապագայ առնուած ճիշդ քայլ մը... անշուշտ սրելով իրենց ախորժակները:

Որքան ծիծաղելիք բան կայ այս շնային մօտեցումին ու արդարութիւնը գովերգել փորձող դիրքորոշումին մէջ: Բայց զարմանալու բան կա՞յ. անոնց համար «տակաւ մը» քարիւղն ու նիւթական միջանի «սէնթ»ը աւելի ծանր կը կշռեն, քան թափուող մարդկային արիւնը. երեւոյթ մը, որուն համար քանիցս ճաշակած է հայը՝ իր բոլոր դառնութիւններով:

Փոքրիկ Հայաստանը եւ ազա-

տագրուած Արցախը, պէտք է ճիշդ հասկնալ, թէ հակառակ մեր բոլորից ցանկութեան, այսօր կը գտնուին «մեծեր» ու կամքին ու որոշումներուն ենթակայ վիճակի մէջ, ուր դժբախտաբար տարբերութիւն գրեթէ չկայ երէկուայ «հարիսայ» պատրաստող արեւմտեան խոհարարներու եւ այսօրուայ արեւմտեան պետութիւններու դիւանագիտական որձեւէզ մարզանքներ հիւսող եւ ծրագրող ղեկավարներու միջեւ...:

Այս կացութեան դիմաց, մեզմէ կ'ակնկալուէր անշուշտ երկար մտածել պատմական «թուղթէ շերեփ»ին մասին, որ այլեւս քսանմէկերորդ դարուն, յետ հրամցուած ճաշատեսակներու, փոխարինուեցաւ երկաթեայ փոքրիկ «ղգալով», միայն, բայց պայմանով որ տաք կերակուրի պարագային ըլլանք զգոյշ, ու չայրենք մեր լեզուն... միշտ նկատի ունեցած անցեալի մէջ եւս տեղի ունեցած «սիրաբանութիւնները, համաձայնագիրները, կամ դաշնագիրները», որոնք միշտ ալ վերջացան թրքական յաղթանակով եւ մեր ամօթալի պարտութեամբ կամ անձնատուութեամբ:

Իւրաքանչիւր գիտակից հա-

յու համար, ըլլայ ան հայաստանահայ, արցախահայ կամ սփիւռքահայ, Միջին Արեւելքէ եւ Կովկասներէ ներս տիրող մթնոլորտը եւ պայմանները հարկ է հասկնալ իրենց ամբողջական էութեամբ, քիչ կամ շատ գննողի աչքով դիտելով անշուշտ քաղաքական թէ՛ թատերաբեմը եւ աշխարհագրական գետիններ զբաղեցնող ռազմական կարկիւնի լայն շրջագիծը, որ ներառած է բազմաթիւ երկիրներ, ուր դադար չունին շարունակուող պայքարներն ու պատերազմները, ուր կը խօսի գէնքի մահացու լեզուն, միայն:

Տիրող կացութեանց դիմաց, ունենալէ ետք յստակ պատկերացում քաղաքական հաշիւներու ու քարիւղային ծրագիրներու ընթանալիք ճանապարհներուն մասին եւ մտքերու ու յիշողութիւններու մէջ թարմ պահելով հանդերձ տակաւին վերջերս Կովկասի մէջ սարքուած ռուսական ու վրացական տխուր առճակատումը, գուցէ աւելի ճիշդ պիտի ըլլար օգտագործել առաւել խոհականութիւն, լուրջ մտածողութիւն եւ տրամաբանուած դրսեւորում:

Շաբ.ք էջ 17

1785 E. Washington Blvd.
Pasadena, CA 91104
(626) 794-7026
Open Monday - Saturday
9 am - 8 pm

MISSION
Wine & Spirits

825 W. Glenoaks Blvd.
Glendale, CA 91202
(818) 242-0683
Open Monday - Saturday
9 am - 8 pm

HUGE SELECTION!

EVERY DAY LOW PRICES!

Johnnie Walker Red Label \$15.99	Johnnie Walker Black Label \$19.99	Johnnie Walker Green Label \$37.99	Johnnie Walker Gold Label \$44.99	Johnnie Walker Blue Label \$119.99	Grey Goose Vodka \$21.99	Smirnoff Vodka \$8.99	Absolut Vodka \$14.99	Sky Vodka Vodka \$8.99	Ketel One Vodka \$16.99
Cazadores Reposado \$19.99	Patron Silver Tequila \$29.99	Jose Cuervo Especial \$9.99	Don Julio Blanco Tequila \$29.99	Don Julio 1942 Tequila \$77.99	Tres Generaciones Añejo Tequila \$31.99	Hennessy VS Cognac \$21.99	Hennessy VSOP Cognac \$32.99	Courvoisier VS Cognac \$18.99	Grand Marnier Liqueur \$29.99
Dewar's 12 Years \$15.99	Dewar's White Label 1.75L \$25.99	Crown Royal Canadian Whisky \$13.99	Captain Morgan Rum \$10.99	Ciroc Vodka \$16.99	Three Olives Vodka 1.75L \$17.99	Robert Cavalli Vodka \$38.99	El Massaya Arak \$19.99	Godiva Liqueur All Flavors \$23.99	NOY 10 Years Armenian Brandy \$25.99

*This ad expires on 09/27/09 • We reserve the right to limit quantities • Sales tax excluded • Prices subject to change without notice • No CCs • All items are 750ml in size unless specified.

Massis Weekly

Volume 29, No. 33

Saturday, SEPTEMBER 19, 2009

Turkey 'Won't Upset Azerbaijan' in its Efforts to Normalize Relations With Armenia

ANKARA -- Turkey will not upset Azerbaijan in its efforts to normalize relations with Armenia, Foreign Minister Ahmet Davutoglu was reported to insist late Tuesday during talks with Turkish opposition leaders concerned about Ankara's ongoing rapprochement with Yerevan.

Davutoglu met with the leaders of three opposition parties as part of "internal political consultations" which the Armenia and Turkish governments have pledged to conduct before signing two fence-mending agreements next month. The agreements, made public on August 31, envisage the establishment of diplomatic relations between the two neighboring states and reopening of their border.

"We won't take a step which will sadden our Azerbaijani brothers," "Today's Zaman" daily quoted Davutoglu as telling the party leaders. "They are being informed of the entire process imminently and it will go on as before."

Azerbaijan was quick to warn after the publication of the draft agreements that the reopening of the Turkish-Armenian border before a resolution of the Nagorno-Karabakh conflict would run counter to its national interests. The Azerbaijani Foreign Ministry recalled in that regard Turkish Prime Minister Recep Tayyip Erdogan's recent statements making border open-

ing contingent on a Karabakh settlement.

Some analysts in Armenia and Turkey say that the Turkish parliament, in which Erdogan's Justice and Development Party holds a solid majority, is unlikely to ratify the protocols if Baku and Yerevan fail to cut a framework peace deal in the coming months. According to Turkish media, all three opposition leaders visited by Davutoglu criticized the documents and demanded that Ankara stick to its long-standing linkage between Turkish-Armenian relations and Karabakh peace.

"There are no signs of ending the occupation in Nagorno-Karabakh and recognizing the Kars Agreement [which defines the eastern Turkish border,]" Deniz Baykal of the main opposition People's Republican Party said, according to "Hurriyet Daily News." Baykal also deplored a lack of specifics in the two governments' plans to set up a joint body that would look into the World War One-era Armenian massacres in the Ottoman Empire.

"Turkey must not open the border gate unless Armenia withdraws from the occupied lands of Nagorno-Karabakh," agreed Numan Kurtulmus of the Islamist Felicity Party. "In order to make new friendships and gain credit in the international scene, we don't have the right to upset our Azerbaijani brothers."

Postcard Memory: Rare Collection Telling About Life of Ottoman Armenians Exhibited in Yerevan

By Georg Khachatryan
Armenianow.com

YEREVAN -- An exhibition telling about Armenian communities in Ottoman Turkey through postcards has opened in Yerevan. Its Turkish curator says the postcards, which were also displayed in Turkey and a number of European cities, are a good means to give a perspective on the life of ethnic groups in the Ottoman Empire different from the current official one in Turkey.

Held at Moscow Cinema upon the initiative of the Yerevan-based think tank, Civilitas Foundation, and the Istanbul-based Birzamanlar Yayincilik publishing house (and sponsored by Haypost CJSC) the exhibition entitled "My Dear Brother: Armenians in Turkey 100 Years Ago" features hundreds of postcards reflecting the reality of life for an integrated community in nearly two dozen cities throughout the Ottoman Empire in 1900-1910.

The owner of more than 4,000 postcards is Italian Orlando Calumeno, an Armenian (on his mother's side). Some 500 of these postcards were for the first time exhibited in Istanbul in 2005 through the efforts of Turkish publisher and historian Koker, who is

"My Dear Brother: Armenians in Turkey 100 Years Ago"

also the curator and editor of the Yerevan exhibition.

Koker's book "Armenians in Turkey 100 Years Ago" featuring Ottoman-era postcards reflecting peaceful and often prosperous life of the Armenian community in the Ottoman Empire was also published that year. The album of 500 postcards presents the places where Armenians lived in the Ottoman Empire, in particular cities and towns and the role of the Armenian communities there. A similar exhibition of postcards entitled "Dear Brother" was held in Istanbul and a number of European cities.

"History in Turkey is presented only from a Turkish perspective. This is particularly remarkable on the example of cities and towns," said Koker in his remarks during the Tuesday opening of the exhibition, which will run through September 28.

"My goal is to show that Armenians lived in Turkey a century ago and to give true information about them," added Koker, himself a native of Marash, one of many historical Armenian cities in Turkey now left without Armenian population.

In a Whitewash Report Armenian Parliament Commission Justifies Use of Force Against Opposition Protesters

YEREVAN -- After a more than yearlong inquiry boycotted by the opposition, a special commission of Armenia's parliament defended on Wednesday the use of force against opposition protesters demanding a re-run of the February 2008 presidential election which left ten people dead.

In a 138-page report submitted to the National Assembly, the commission dominated by pro-government lawmakers concluded that security forces were right to break up massive post-election demonstrations organized in Yerevan by opposition leader Levon Ter-Petrosian. It said that there were only isolated instances of excessive force used by law-enforcement officers.

Predictably, the commission also acknowledged that it was unable to shed more light on circumstances in which eight civilians and two police personnel were killed in fierce clashes that broke out late on March 1, 2008. It urged law-enforcement authorities to do more to track down and prosecute individuals responsible for those deaths.

Ter-Petrosian's Armenian National Congress (HAK) shrugged off the report as a whitewash. "This re-

port exposes the main purpose of the authorities and that commission: to cover up the monstrous crimes of March 1 and those individuals who shot dead ten citizens of Armenia," HAK spokesman Arman Musinian told RFE/RL. "The commission has brilliantly accomplished that task."

The parliamentary commission headed by deputy speaker Samvel Nikoyan was formed in June 2008 amid a widespread lack of public trust in the official criminal investigation into the deadly clashes. The HAK and other major opposition groups refused to name representatives to the body, saying that its mostly pro-government members can not be objective.

The Armenian government subsequently agreed to set up another, bipartisan body tasked with investigating the worst street violence in the country's history. The government and opposition camps were equally represented in the Fact-Finding Group of Experts. It was disbanded in June this year amid mounting tensions between its pro-government and opposition members.

"In spite of some cases mentioned in this report, the commission concludes that during the events that

took place in Yerevan on March 1-2, 2008 ... police actions aimed at stopping mass disturbances were on by and large legitimate and adequate and stemmed from Articles 2, 10, and 12 of the law on police," concluded the report read out by Nikoyan on the parliament floor on Wednesday.

The report said that the non-stop protests staged by the Ter-Petrosian-led opposition in Yerevan's Liberty Square "destabilized the situation in the country," "periodically disrupted public order," and "paralyzed the work of state bodies." Accordingly, it justified a pre-dawn police assault on opposition supporters camped there. Their violent dispersal triggered more vicious clashes elsewhere in the city center later on March 1.

The commission also approved of then President Robert Kocharian's decision to call a state of emergency and order troops into the capital. In a late-night televised address to the nation, Kocharian described the opposition actions as a coup attempt. Scores of Ter-Petrosian loyalists were arrested and prosecuted on corresponding charges in the following weeks.

Continued on page 4

Opposition Youth Activist Released from Jail

YEREVAN -- Vahagn Gevorgian young opposition activist was sentenced to one year in prison at the weekend for allegedly assaulting a police officer during an opposition gathering in Yerevan in April.

But Gevorgian, 18, will not have to serve the sentence because of a general amnesty declared by the Armenian authorities in June. He said he will nonetheless appeal against the illegal and politically motivated verdict.

The accusations stem from an incident that occurred on Yerevan's Northern Avenue, which was until recently the scene of daily gatherings of 100-200 supporters of opposition leader Levon Ter-Petrosian. Gevorgian, who is a member of the opposition youth movement Hima (Now) supporting Ter-Petrosian, was detained there on April 10 as riot police forcibly ended the more than yearlong gatherings.

From Opening to Armenia to the Opening of the Memory

By Ayse Hur

While the wave of excitement for the steps taken by the government for a 'Kurdish Opening' continues an 'Armenian Opening' initiative started. In my view the most interesting headline concerning these two protocols, neither of which is yet in force, are the plans for the establishment of a Historical Commission. The commission is supposed to investigate claims of genocide termed 'alleged' by the newspapers. We read in Taraf on September 4, 2009 Taner Akcam's views concerning this subject. Answering Yildiray Oğur's questions, Akcam said that it is necessary to separate the 'Normalizing of the Relations' from the questions of 'reconciliation' based on historical sources.

The Historical Commission

In the same article, Akcam indicated that he does not believe a state that for years insisted there were no such thing as Kurds, only some people who made weird sounds as they traveled in the mountains, could establish a commission to search for a truthful answer to the question 'whether in 1915 there had been a genocide or not'. Akcam, also argues that nothing remains on this subject that the scholars don't already know. The scholars may already 'know', nevertheless I want to add my views about this 'Historical Commission' as yet to be established. In this pages on August 31, 2008, I had presented a summary of the Turkish-Armenian relations from 19 hundreds to 1990. I continue from where I had left there.

From the beginning of the Republic to this day history was disseminated as a project to develop national identity and the authoritarian state model was understood to be in a 'natural' relationship with the said national identity, constituting a logical extension of it. The first requirement for the dissemination of history was that it be a 'clean and honorable' history. For that purpose the myth of a Turkish race was created that had remained pure throughout the Anatolian history despite the wholesale assimilation of other races. However on this subject there were two different periods. In the period prior to the 1975-1985 ASALA terrorism and the parliamentary genocide resolutions of 1980's, the school books would briefly mention Armenians as subjects in the distant past without making disparaging remarks.

Owning Anatolia

For example, the capture by the Seljuks of Ani, the capital city of the Armenian Bagratid Kingdom and the wars between the Seljuks and the Armenian Kingdom of Cilicia which existed in the Adana region during the 12th-14th centuries was sometimes presented in belittling terms, sometimes ignored and sometimes treated as if there had been no conflict. In some cases these kingdoms were displayed to be tiny and in others, the territory of the kingdom was made ambiguous. In some cases the territories were stated to be lying outside of Anatolia and in

others, the lands where the Armenians lived was said to be inhabited earlier by Oguz, Pechenek and Kipchak tribes. In this way it was implied that the Armenians had no historical claims in Anatolia.

An interesting phenomenon that shows the cohesive force of the Armenian taboo among the intellectual class was the 'Blue Anatolia' movement led by Sabahattin Eyuboglu, Azra Erhat and 'The Fisherman of Halicarnassus' Cevat Shakir. A new breath was given by the movement to the slogan 'Anatolia is ours, not because we conquered it, but it is ours because it was ours' and thereby the pagan, Christian and Moslem history of Anatolia was offered as an evolutionary state of a collective. Accordingly, Turkish was the final stage of the 72 languages spoken earlier and Turkishness was a version of the Humanistic thought. However, the name of Armenians was absent among these people and civilizations that constituted us at present. (The same tendency was shown by Yashar Kemal in 1992. In a speech about Cilicia, he discusses the Hittite and Byzantine past of the city of Anavarza but omits its Armenian past, whereas Anavarza was the capital city of the Armenian Kingdom of Cilicia from 1100s to 1375 and it is impossible that Yashar Kemal did not know this).

The Book of Esat Uras

Beginning with 1980 a radical change took place and the subject of 'Armenian Question' entered the school books. The text was based on a 1953 book: 'The Armenian Question: Nine questions, Nine Answers' published by Ahmet Esat Uras, who had participated in the Unionist movement and had played an active role in the 1915 Deportations. The subject book had been of great interest to the Foreign Ministry on its publication, it had been reprinted several times and had been translated to foreign languages. According to the book, Armenians who had merged with Turkish culture and had lived a 'happy' life in the Ottoman period, had suddenly taken a hostile attitude to the Turks. After offering the 1894-1896 Urfa and Sassoun and the 1909 Adana events as examples of this enmity, the Armenian Deportations of 1915-1917 were characterized to be in defense to these events. Later, the views of Esat Uras inspired other writers and new books were published. Finally the 'official view' was put in history books.

Support from National Education Curriculum

On June 14, 2002 the Training and Education Committee of the Ministry of National Education decided to train the teachers on curriculum. The decision was announced in the newspapers in August 9, 2002 under the heading: 'The position of the state regarding the allegations of an Armenian Genocide, the Establishment of a Pontus Greek State and the Genocide of Christian Assyrians will be given in school books'. The implementation of the decision was to begin in 2002-2003 school year.

Later, the same committee published a curriculum for the teachers. The important point in the curriculum

was the requirement for all the students in the country to compete in an essay on 'The Armenian Revolt and the Activities of the Armenians during the First World War'. The apparent purpose of the competition was to have the students recount the atrocities perpetrated by the Armenians on Turks. The sad part of the initiative was that the Armenian students living in Turkey were also required to write the essay.

Support from Criminal Law

Another important development in this field came from the Article 305 of the Turkish Criminal Code passed by the Parliament on September 26, 2004 as part of a required framework by the European Union. Hailed by several European Union leaders as an important step towards Union membership, this article specified a 10 year prison sentence for 'acting against the interests of the State and thereby directly or indirectly obtain aid from foreign individuals or foundations'. In the justification section of this article the examples given for acting contrary to the national interests are: 'To demand the withdrawal of Turkish forces from Cyprus' or 'assert the occurrence of the Armenian Genocide during the First World War'. Despite pressure from the European Union this article is yet to be changed.

The Blue Book of the Parliamentarians

In March 1, 2005 (CHP) the Republican People's Party started a campaign under the heading of 'Genocide Attack'. In a letter prepared to be sent to the Members of the British Parliament and the House of Lords it was asked that 'the book titled 'The treatment of Armenians in the Ottoman Empire, 1915-16' prepared by the Bureau of British War Propaganda based in the Wellington House during the First World War, be declared as propaganda material and that the information therein concerning the revolt of the Ottoman Armenians and the steps taken by the Ottoman State to be without foundation and be unreliable'. The letter was signed by the Prime Minister Recep Tayyip Erdogan, the Head of CHP, Deniz Baykal in the General Committee Room of the Turkish Parliament and was mailed to the recipients.

However, the aftermath was never learned, because all the newspapers who had greeted the campaign with headlines (except Zaman) of "Avenging the 90 Years", "International Attack against the Blue Book" and "Challenge to the Genocide", did not feel the need to report the response given to the letter. The claims made in the letter were discussed in the Human Rights Group of the British Parliament and were answered in a letter signed by 23 British Parliamentarians. The response begins with the statement; 'The central thesis of the Blue Book was the argument that starting in 1915 Armenians were subjected to a policy of mass annihilation in the Ottoman Empire' and after explaining why the Blue Book is a reliable document, invites the Turkish Parliamentarians to a round table discussion with academic consultants and expresses the hope that

from this exercise a joint declaration on the historical facts could result. In the light of this response, it finishes by calling the withdrawal of the letter sent to the British Parliament. Of course, our representatives who were sure of their thesis saw no need to accept the invitation to a round table.

The Myth of Backstabbing

A conference organized by a group of scholars for May 25, 2006 titled "Ottoman Armenians During the Collapse of the Empire: Scientific Responsibility and Questions of Democracy" was canceled when the Minister of Justice, Cemil Cicek, characterized the organizers as having 'stabbed us in the back'. With this the insincerity of the calls to 'leave the subject to the historians' was demonstrated.

There is a resemblance between the blaming of the intellectuals by the Minister and the blaming of a handful of Marxists and Jewish politicians for the defeat of Germany in the First World War. In the period following the 1919 Versailles Treaty they were called 'internal enemies' and the 'myth of backstabbing' (Dochstosslegende) was created. Actually, in the official Turkish history this term was frequently used as 'the Arabs stabbed us in the back' to characterize Arab nationalists which had joined the British during the First World War in their struggle for independence, however the way it was used by the Minister of Justice was so filled with hatred as to cause shivers in many. Later, similar expressions were frequently used to describe those saying 'Turkey needs to face history,' those wanting to promote relations with the European Union and those for asking compliance with international standards. Especially, the 'debating of allegations of Armenian genocide' by the intellectuals without citing the examples of crimes committed by France in Algeria, by U.S.A. in Vietnam, Afghanistan and Iraq and by Italy in Africa, was sufficient reason for them to be labeled 'enemies of the homeland and the nation'.

Armenians, the 'absolute other' of the Turks

What do all these things mean? We know that the processes of 'remembering' and 'forgetting' play an important role in the formation of a national identity. What is peculiar about the Turkish identity is that it is able to exist only by denying the events of 1915-1917. It is known that the Ottoman Empire, spreading over three continents had in its last 150 years entered a period of decline. Unending wars, defeats and large number of losses in men, had created serious concerns about the future of the empire.

During this period when every initiative ended with failure, the leading elite was inclined to hold the imperialist powers and the 'minorities', who collaborated with them, responsible. During those years, the governing class of the Empire believed that they were being pushed out from the historical narrative being developed by the West and becoming 'a nobody'

Continued on page 3

Walk of Life 2009 to be Held on October 3 Community Event, Featuring Performances by Several Musicians, Will Support the Life-Saving Activities of the ABMDR

LOS ANGELES -- The Armenian Bone Marrow Donor Registry (ABMDR) will hold its annual walkathon on Saturday, October 3, at the Verdugo Park in Glendale, California. As with previous walkathons, Walk of Life 2009 will be a celebration of fitness and health, raising awareness of the ABMDR's vital work and offering attendees the chance to join the ranks of the registry.

"The walkathon provides a wonderful opportunity to support a cause that affects everyone, especially those of Armenian descent," said Dr. Frieda Jordan, president of the ABMDR Board of Directors.

Expected to draw hundreds of participants from all age groups, the event will feature food and live entertainment, with performances by a number of popular musicians.

Youth participation in the walkathon is a top priority. Currently Mariette Keshishian and Dr. Evelyn Baghdassarian of the ABMDR are coordinating teams of students from local public schools with the help of Daniel Baghdassarian, a student at La Canada High.

Armenian schools will also have a strong presence at Walk of Life 2009. While all Armenian schools are invited to participate in the walkathon, the Chamlian and Mesrobian schools are already onboard, with their respec-

tive teams posted on the ABMDR site (abmdr.am). In addition, Garbis Bartanian, a science teacher at Mesrobian School, is currently educating students about stem cell transplantation and genetics through a series of special talks. Dr. Baghdassarian noted that individuals of any age can start their own walkathon team or join an existing one through the ABMDR site.

Walk of Life 2009, which is chaired by Armond Aghakhanian of the ABMDR, has received considerable corporate and local-government support. The event's main sponsor is the Glendale Memorial Hospital, represented at the walkathon by Arpine Kestonian. Other sponsors include the Glendale City Council and Bank of America. The latter has contributed \$1,000 to the walkathon and pledged to match all funds raised by Bank of America employees. Dr. Jordan said that other sponsors can still join in and will receive ABMDR recognition as walkathon supporters.

"We will be walking to save lives," Dr. Baghdassarian said. "At this very moment there are patients who are in desperate need of a bone marrow donor, so this is the time to help."

During Walk of Life 2009, participants will be encouraged to join the ABMDR. Throughout the event, vol-

Scenes from last year's Walk of Life (Photos courtesy of the Armenian Bone Marrow Donor Registry)

unteers will register potential donors after conducting a quick and simple screening, which involves taking a saliva sample with a swab. "By joining the ABMDR, participants will also become part of the National Marrow Donor Program, to help any and all individuals who are in need of a bone marrow transplantation," Dr. Baghdassarian noted.

"The ABMDR has become a genuinely pan-national project around

which Armenians everywhere continue to rally," said Fimi Mekhitarian, one of the registry's scores of volunteer donor recruiters. "Our upcoming walkathon is a vitally important event not only because it will celebrate community activism and wellness, but function as a great conduit to further boost the life-saving mission of the registry."

For more information, call (323) 663-3609 or visit abmdr.am.

From Opening to Armenia to the Opening of the Memory

Continued from page 2

and that they were facing the total destruction of the Empire. Only by thinking that this condition had come about principally because of the treachery of the nations they were lording over that they could find a measure of consolation.

The Example of the Emerald Phoenix

The perpetrators, who during the National Struggle period felt themselves freed from the pressure of international public opinion, proceeded to finish their half complete business. Kemalist Turkish nationalists allied with the Kurds, who were considered to be 'less other' because of their shared Islamic religion, expelled the remainder of the 'real other', the Christian Armenians and Greeks, to the remotest places in Anatolia and then started dealing with the Kurds. The extremely bloody nature of this action helped to provide a good opportunity to erase from communal memory what was done to the Armenians. (What was done to the Greeks had almost acquired legitimacy because of the errors committed by Greece). During this period, not only the Kemalist elites who were organizationally or ideologically related to the Unionists but also all those who had looted the properties of the deported Armenians, had adopted or become foster parents to the Armenian children, local prominent or common people who had added Armenian girls to their harems, the commercial bourgeoisie whose capital was formed

from confiscated Armenian wealth, the craftsmen for whom a market was created in the fields emptied of Armenians, needed to wipe clean their memory. As a result a consensus arose among different segments of the society: first to forget what was done to the Armenians and then actually to forget them.

The leaders of the new republican order to create a Turkish identity, attempted to differentiate themselves from their Ottoman past which represented the 'old', the 'superstitious' and the 'East' and by characterizing the old Ottoman subjects as 'cosmopolitan', 'mixed' and 'murky', launched an initiative to free itself from the Ottoman identity to bring about a 'citizenry' which is 'ethnically pure' and in its world view 'secular'. During this nation building period, the Armenian identity became a perfect 'other' for the nationalists as well as for the left, for the religious and the secular, for the intellectual and the ordinary people, for being a 'barbarian' and 'terrorist' people, fanatically religious non-Moslems and for being a diaspora group rooted in the international arena.

'Internal Enemy', more dangerous than the External Enemy

During this period of 'otherness', the attribution of the slogan 'internal enemy' to the Armenians naturally required an 'external enemy'. However, in the mind of Turkish nationalism the entity defined as 'internal enemy' was seen as an insidious element which ate away at the social structure, and com-

pared to the relatively visible 'external enemy' it was much more dangerous. Especially if this enemy had resulted from a great many elements who were the 'other' of the Moslem-Turkish identity. Consequently, the struggle against Armenians continued without a break. The success of the project to neutralize the Armenians as 'the other' from the community and world opinion depended on the close cooperation of the state and the society. This cooperation was guaranteed in large measure by tyrannical policies.

At the end, the people came to believe that it was their duty to accept the historical narrative imposed on them by the state. During this period the state became an instrument for shaping ideology and also its guarantor. To make its guarantor role quickly acceptable it was necessary for the state to underscore the dangers 'facing the society'. In this respect theories of plots against the state like: 'the resuscitation of Sevre', 'the establishment of Pontus', 'the revival of Byzantium in the Fener district' and 'land purchase of Israel in the South Eastern Anatolia Project (GAP) area' were put forward. At the same time the idea was put forth that the Armenian Diaspora with its 3R strategy (Recognition of genocide, Restitution of property and land, and finally Reconciliation) would revive the plans of imperialist powers to divide Turkey.

Fear of the return of confiscated property

An attempt was made to convince people that 'a people who 90 years ago were able to break up a huge

empire, given the present day relations between nations, could certainly break up Turkey which was small'. However, the real worry was not the break-up of the country or Turks being labeled 'genocidal', it was the fear of demands for the return of or the compensation for the confiscated wealth of the deported Armenians. Clues that this was the reason are shown by the strict prohibition placed on access to the records of property deeds from the Ottoman era and by the criticism and obstructionism shown during the enactment of the February 2008 Law of Foundations.

As a matter of fact we could have continued this unhealthy spiritual condition, except for the persistence of the Armenians and because the 20th Century has become an era of apologizing by individuals and states, commercial enterprises and religious organizations for political, economic, cultural and social faults. In our days facing history has become almost a 'moral norm'. There are some exceptions and questionable cases, however this approach, which can be summarized as: 'societies who do not face their history do not have the right to be a member of the international community' may help close the schizophrenic split created in the Turkish society by 1915. In this respect 'opening to Armenia' appears to be very important. Provided the opening is in accord with universal norms of jurisprudence and ethics.

Published in Taraf,
September 6, 2009
Translated by Arutun Maranci

Singapore Armenian Heritage: 175th Anniversary Celebrations

SINGAPORE (Business Wire) -- The Singapore Armenian Heritage Committee has announced plans for a series of extraordinary events to be held in Singapore during the week of October 4, 2010. The Committee expects this celebration to be the largest gathering of Armenians and their friends in Singapore in modern history. The weeklong celebration will include a diverse range of cultural, economic development, and festive events highlighting the Armenian community and its contributions to Singapore. The Celebration is open to all who have a positive interest in strengthening relations with Singapore, Armenia, and the global Armenian Diaspora. Internationally recognized Armenian entertainers will perform as part of the Celebration, which will be attended by local and international dignitaries. In addition, organizers are reaching out to Armenians and their friends throughout the world as well as to the Government of the Republic of Armenia to join the celebration.

The Committee is planning an evening Gala at the Armenian-founded Raffles Hotel highlighting Armenian contributions to Singapore and other countries along the Silk Road. Special religious and cultural events will be held at Singapore's oldest church, the Armenian Church of St. Gregory the Illuminator Singapore, to commemorate the Church's 175th Anniversary. Committee Chairman Paul B. Kazarian, Chairman and CEO of Japonica Partners, commented, "This celebration is a wonderful opportunity for Armenians and their friends around the world to learn from the extraordinary success stories

in Singapore."

The Celebration seeks to build and strengthen the local Armenian community and its contributions to Singapore through a series of ongoing cultural and economic development activities. Significant Armenian contributions to Singapore include: the first Christian Church, St. Gregory; the renowned Raffles Hotel; the National Flower, Vanda Miss Joaquim; and, the leading national newspaper, the Straits Times.

Professor Tommy Koh, Ambassador-At-Large at the Singapore Ministry of Foreign Affairs observed, "Strengthening the Armenian community in Singapore is a great benefit to all," and encourages all to visit and experience firsthand the wonders of Singapore.

Those interested in learning more about, or participating in, the events should contact armenian.church@yahoo.com.

AGBU MDS School Celebrates Solar Power

CANOGA PARK, CA -- His Eminence Archbishop Hovnan Derderian the primate of the Armenian Church of North America Western Diocese, Los Angeles County Supervisor Zev Yaroslavsky, California Assemblyman Paul Krekorian; Chair of the new select committee on renewable energy, Los Angeles City Councilman Dennis Zine, AGBU MDS School Board of Trustees Chairman Sinan Sinanian, AGBU local leadership, parents and other dignitaries will be present to celebrate the successful operation of one of the largest Solar Electric Systems to be functioning on any private school in Los Angeles.

The 164kW Solar Photovoltaic (PV) system generates approximately 300,000 kilowatt hours of electricity for the daycare thru 12th grade school. The 992 solar modules covering 15,000 square feet of roof space satisfy 40% of the school's current electric needs.

"Ever since our Gymnasium facility has been covered with solar panels we have experienced a significant reduction in the need to use Air Conditioning for this building. The shade provided by the modules, is one of the incidental benefits, not to mention the protection of the roof material from direct sun"; says Levon Keshishian, director of Business Operations who oversees facilities management of the school.

The school monitors the production of the Solar Electric system and proudly displays its up to the minute

production on a special monitor in the administration building lobby, and on the school's website (http://www.agbumds.org/mds/solar_power_meter.jsp), for students, parents, staff and community to see.

The school staff and student body have incorporated other environmentally friendly measures, such as recycling bins, and through various club activities and recycling programs over the past years. Use of paper has been reduced drastically, collecting of cans; bottles and paper for recycling have become a tradition among the students.

"When designing a Solar PV system we look at the economics of going solar", says Sevan Varteressian the President of California Green Designs, the Solar Integration company responsible for the design and installation of the AGBU MDS Solar PV System. "The school operates 181 days of the year, but the sun shines an average of 300 days, in a year in Los Angeles. When designing a system for the school, to satisfy its operating needs, you have to bear in mind the production of the system throughout the year. Net energy metering makes it possible for the school to use the excess energy generated during off school hours."

The media, community and parents are invited to participate in the celebration of this milestone, and witness the progress the school continues to make in all fields.

Third Bi-Annual Conference of Armenian Writers Who Write in a Different Language

LOS ANGELES -- The third bi-annual conference of Armenian writers who write in a different language than Armenian (English, French, Italian, Russian, Spanish, Arabic, Farsi, Etc.) will be held in Los Angeles on November 6 and 7, 2009.

The two previous conferences were held in Yerevan (Tzaghkadzor), Armenia, in 2004 and 2006 with the participation of a large contingent of writers from various countries.

This international conference is organized by the Writers Union of Armenia, with the cooperation of the UCLA Armenian Studies Chair, headed by Dr. Peter Cowe who is co-chair of the event organizing committee with Levon Ananyan, President of the Writers Union.

A preliminary topics for the symposium include:

1) The Role of the Family as the Locus of Roots and Source of Inspira-

tion for Literary Creation.

2) The Mutual Interrelation between the Writer and his/her Readership in non-Armenian language Media (the interface between a writer's intended audience and readers' response).

3) The Diverse Reflections of Homeland in Literature (different understanding of Armenia, diasporic host societies, spiritual homelands, etc.)

4) Perspectives and Talking Points between Writers in non-Armenian language Media and their Counterparts writing in Armenian and also with Armenian communities of varied language heritage.

5) Significant Current Literary Trends and Future Expectations with Particular Focus on the Younger Generation of Writers.

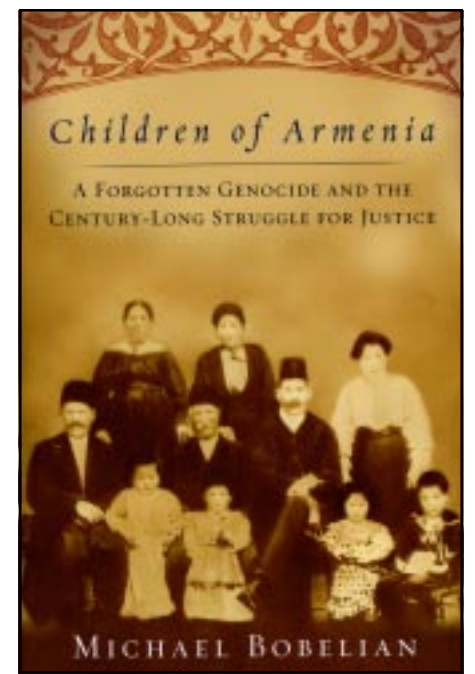
Other suggestions are also welcome. Please send them to Prof. Osheen Keshishian (osheen@glendale.edu).

Author Michael Bobelian to Discuss His New Book on the Forgotten Genocide

GLENDALE -- Author and educator Michael Bobelian will discuss his book "Children of Armenia: A Forgotten Genocide and the Century-Long Struggle for Justice" at the Glendale Public Library, 222 East Harvard Street, at 7:00 p.m. on Tuesday, September 29, 2009. His book examines the difficult quest for recognition of the Armenian Genocide and the efforts within the Armenian community, the American government, and international community for acknowledgement.

Based on years of archival research and personal interviews, Children of Armenia is the first book to trace this post-Genocide history and reveal the events that have conspired to eradicate the "hidden holocaust" from the world's memory.

After uncovering his family's experiences during the Genocide, Michael Bobelian struggled to rationalize how an event as widely reported as the Genocide—more than a hundred articles ran in The New York Times in 1915, with a typical headline exclaiming "Wholesale Massacres of Armenians by Turks"—could fade from public consciousness. Why was the Genocide ignored and forgotten? What role did America's national self-inter-

est play in helping Turkey evade public accountability? Why did Armenians themselves initially stand silent?

Michael Bobelian, a graduate of the Columbia Graduate School of Journalism, is a lawyer, journalist, and grandson of Genocide survivors. His work has appeared in Forbes.com, American Lawyer, and Legal Affairs magazine and has been featured on National Public Radio. He resides in New York City.

Armenian Parliament Commission Issues a Whitewash Report

Continued from page 1

Ter-Petrosian and his allies strongly deny attempting to seize power by force. They insist that the government deliberately resorted to lethal force in order to enforce the official results of what they consider a fraudulent election.

Nikoyan's commission criticized only some police actions such as the misuse of tear gas that caused three protesters' deaths. "The commission condemns any case of unjustified use of force by police servicemen and believes that it must be properly investigated," added its report.

Not surprisingly, the report was well received by Sarkisian's Republican Party of Armenia (HHK), of which Nikoyan is a member. HHK spokesman Eduard Sharmazanov described the parliamentary inquiry as "objective." "Nikoyan's commission has worked honestly and done all it could do," he said.

But a senior member of the opposition Zharangutyun party, which broadly agrees with the HAK's take on the post-election unrest, dismissed the commission report as "unsatisfactory." "The conclusions are not in tune with even some facts contained in the report," said Stepan Safarian.

ՋԵՐՄ ԳՈԳԵՄՏԱԾՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ՄԱՆԿԱԳԻՐԸ

(ՖԻՐԱ ԱԿԵԱՆԻ ԳՐԵՐԻ ԲՆԱՐԿՈՒՄ)

Ռ. ԿՈՐԻԻՆ

Մեր ներկայ օրերում ականատեսն ենք տարբեր դասլիճներում տեղի ունեցող նոր գրքերի քննարկման եւ շնորհանդէսների, ուրախալի երեւոյթ, որոնք մեզ յոյս են ներշնչում համայնքում հետաքրքրութիւն եւ ոգեւորութիւն հանդէպ գրքին ու բանին, լաւին ու վեհին: Յանկալի է առաւել թափ եւ մղում մեր նոր սերնդեան շարքերում, քանի որ նրանք են մեր ապա գալիք ազգի գոյատեւման ջահակիրները: Անհարաժեշտ է սերնդափոխութեան աշխատանք տարբեր բնագաւառներում, եթէ իսկապէս նուիրուած ենք մեր ազգի արժէքների պահպանման, իւրաքանչիւրս անխտիր մեր մասն ու բաժինը պէտք է բերենք այս սրբազան գործում, քանի որ ժամանակներն են պահանջում, յամենումը անել վիճակի կը մատնի մեզ:

Գալիֆորնիայի Հայ Գրողների Միութիւնը իր կատարած աշխատանքներով իր բաժին ծառայութիւնն է բերում իւրաքանչիւր ամիս կազմակերպելով գրական միջոցառում հեղինակ գրողների գրքեր ներկայացնելով հասարակութեան: Այս թուականից մի ամիս առաջ միութեան ժողովածուի շնորհանդէսն էր՝ ընդգրկելով յիսուն մէկ գրողների ստեղծագործութիւններ: Հինգշաբթի Սեպտեմբեր 3-ի երեկոն էլ յատկացուած էր Ֆիրա Ակեանի մանկական գրքերի քննարկման՝ Գլենդէլի հանրային գրադարանում, այսպէս ամէն ամիս բեղուն ծրարով:

Ֆիրան իր գրքերով մեզ ներկայանում է որպէս մանկագիր գրող եւ բանաստեղծ, նա Երեւանում է ծնուել, նա էլ է լքել հայրենիքը իբր «լաւ» փոխնների յետամուտ 1995-ին հաստատուելով Ամերիկայում: Նա բազմափորձ ունեցող մանկավարժ է, Երեւանեան տարբեր դպրոցներում պաշտօնավարել է որպէս դաստիարակ եւ տնօրէն, արժանացել է գնահատագրերի, նա հեղինակ է մի քանի գրքերի՝ «Յուշեր», «Յոյսի մոմեր», «Մանկան պարտէզ», «Հեքիաթների ժողովածու» եւ «Մանկական սենարներ», նրա մանկական բանաստեղծութիւններից երգերի են վերածուել:

Առ ի գնահատանք Ակեանի կատարած աշխատանքներին հանդիպումը նուիրուած էր նրան,

այդու միութեան նախագահն՝ բանաստեղծ Գրիշ Դաւթեանը, կատարեց բացումը, նախ անդրադարձաւ մի քանի կարեւոր հարցերի: Նա դիմելով ներկաներին քաջալերեց միութեան «Ձայն բազմաց» ժողովածու գիրքը գնել, որը ամենալաւ նուէրը կարող է լինել բարեկամական այցելութիւնների ընթացքում: Նա ներկայացրեց պարսկական հուշակաւոր գրող Սադիի «Գոլեստան»-ը (Վարդաստանը) գրքից մի քառեակ, ուր ասում է՝ «Գոլեստան»-ը ընտրէ փունջի փոխան, որ չաւերժ բուրի: Այո՛, ծաղկեփունջը մի քանի օր կեանք ունի, իսկ գիրքը՝ մշտական:

Գիրքը մտքերը լուսաւորող սուրբ տաճար է, նա ամենալաւ ընկերն է ու լուսահատիչ պահերի միութեան:

Նախագահն գրքի կապակցութեամբ առաջարկեց հեղինակներին իրենց գրքերը հանդիպման օրերին յանձնեն վաճառատներին վաճառելու համար: Նա տեղեկացրեց, որ Հոկտեմբեր ամսուայ առաջին Հինգշաբթին նուիրուած է մեր թարգմանիչ Վարդապետների տօնին՝ Մշակոյթի Օրուան, ազատ բեմ է յայտարարուած, ուր գրողները թող այդ բովանդակութեամբ իրենց ստեղծագործութիւնները ընթերցեն: Նա չիշեցրեց անդամներին վճարել իրենց անդամավճարը, որպէսզի իրաւասու լինեն յառաջիկայ Յունուար 2010-ին վարչութեան ընտրութեան մասնակցել:

Գրիշ Դաւթեանը Ֆիրա Ակեանին լսարանին ներկայացնելով ասաց՝ «Նա նոր է մեր շրջանակին, անչափ ուրախ ենք, որ զբաղեցնելու է մեզ իր գործերով: Նա մանկական աշխարհում ունի իր իւրովի մօտեցումը մանուկների հոգեբանութիւնը լաւ ըմբռնելով: Վաճառուած են իր գրքերը եւ պատից կախուած իր ձեռարուեստի պուպիկ նմուշները, որոնք մանուկների համար շատ գրաւիչ են: Մենք այս գիշեր գործ ունենք փորձառու մանկավարժի հետ», ապա բեմ հրաւիրուեց մեծարուող հեղինակը:

Ֆիրան խանդավառ ոգեւորութեամբ տեղ գրաւեց ամբիոնում, վառ ու պայծառ հայեացքով դէպի լսարանը այսպէս սկսեց՝ «Եթէ ասեմ այսօր յուզուած չեմ, չհաւատա՞ք, այնչափ յուզուած եմ, այնչափ երջանիկ եւ այնքան ուրախ, տասնչորս տարիներ յետոյ ես

կարող եմ արդէն իմ ստեղծագործական գործնէութեան մասին խօսել այն էլ բեմից, պատկերացրէք, թէ ինչքան մեծ է իմ յուզումը»: Նրա սրտախօս բառերի թողած առաջին տպաւորութիւնները լսարանին մղեց լուռ հետեւելու իր ելոյթին եւ այսպէս նա խօսեց իր ուսման եւ մանկավարժական բնագաւառում իր ձեռք բերած փորձառութիւնների, յաջողութիւնների եւ Ամերիկայում իր գաղթականական դժուարութիւնների մասին մինչեւ վիճակի բարուք կայունացումը: Նա յուզախառն ապրումով ընթերցեց իր մանկական ստեղծագործութիւններից մի քանի կտորներ առ ի ծանօթութիւն ներկաների: Նա իր ելոյթի աւարտին արժանացաւ ներկաների ծափողոյցներին:

Երեկոյթի հանդիսավար ներկայացուեց բանաստեղծ Գարուշ Հարեանցը:

Նա իր երկար խօսակցութեան մէջ բազմաբնոյթ հարցերի անդրադարձաւ առաւել գրախօսականի տպաւորութիւն թողնելով, քան՝ հանդիսավարի, այդուհանդերձ իր իւրովի մտքերի համար դրուատանքի արժանացաւ: Նկատելով որ Հայաստանից շատեր են գաղթել Ամերիկա եւ այլ երկրներ, այս առնչութեամբ նա մի յուշով սկսեց ողորմած հոգի Հենրիկ Իգիթեանի մասին, թէ նա ինչպէս ներկայ է գտնուած Վարչական նկարչութեան մրցութեան փառատօնին 10-12 տարեկան երեխաների համար: 140 երեխաներից միակ հայ երեխան է տուն նկարում՝ լիազունդ արեւը կտուրին: Մեր Գարուշը այդ երեւոյթը կապելով հայրենափախուստ վիճակին արդարացնելով այսպէս է մեկնաբանում՝ «Հայ ժողովրդի միտքը փախնող է, փախստական է, սա լաւ իմաստով է, դա վտանգի բան է, եւ այդ փախստական ճանապարհին միշտ տունը, տան պատրանքը, տեսլականն է եղել»: Երբեք չի կարելի հաշտուել փախստական այս մտքի հետ, որն օտարացման է տանում սեփական ազգի նկատմամբ, որն հայրենիքը վտանգի է ենթարկում, Հայաստանը բնակչութեան կարիք ունի, տուն դարձի ճամբայ պիտի բռնել, ոչ թէ՛ գաղթի:

Նա նոյն Վարչական յիշելով տեղեկացնում է՝ « Այնտեղ առ այսօր գործում է » ժպիտի շքանշան»-ը Եւրոպայի մակարդակով, որը տրուած է մանկագիրներին, յանձնաժողովը երեխաներ են:»

Նա անտաղանդ գրողների մասին խօսելով չիշում է եղեւնամահ Դանիէլ Վարուժանի մէկ իմաստուն

ասացուածքը՝ «Ժպտիւն գարնէ քնարը, երբ ան մեծ չէ՛ ընդլայնում է խօսքը ասելով՝ »Ուրեղով ուղեղը, քերելով ու քորելով ստեղծագործել, անկախ ժանրից՝ մանկագրութիւնից մինչեւ վիպասանութիւնը, հնարաւոր չէ. Որքան ես հասկացել եմ, այստեղ կարօտախտից շատերն են դարձել գրողներ, բայց ես ու Քրիստինեանն ու Գրիշ Դաւթեանը արհեստավարժ գրողներ ենք: Այդ կարօտախտն է դրուած գրիչ վերցնեն եւ գիրք հրատարակեն, բայց գրելը յանցագործութեան դէմն առնել է նշանակում: Այն ինչ խելացի մարդկանցից լսել ենք, ասում են՝ ամենավատ որակով գիրքն էլ արժուած է մի անգամ կարդալ: Պարսկական առածն ասում է՝ շնորհքն ումից ես սովորում անշնորհքներից: Թող գրեն եղբայր, քեզ ինչ են վնասում, լաւ ես չեշտել՝ »Գրելը չարի դէմն առնում է: Արժէքաւոր գիրքն ու արժէքաւոր գրողն ուրիշ բաներ են՝ ակնեղէն թանկագին:

Նա անդրադառնալով Ֆիրա Ակեանին այսպէս է բնութագրում՝ «Ֆիրա Ակեանը բնածին մանկագիր է, ես գուզահեռ չեմ անցկացնում նրա պղծագլի որոնումների հետ, նրանք գիշում են մանկագրութեանը, դէպի ուղեղի քերելու եւ քորելու ճանապարհին է լոյս աշխարհ եկել: Ուրախ եմ մեր շարքերը համալրուեց գտարիւն մանկագրով: Շիրազը ո՛ր մանկագիրներին որ չէր սիրում, ասում էր նա՝ - Մանուկ գրող է»:

Գարուշը խօսելով մանկագրի խառնուածքի, հույսով եւ յատկանիշների մասին այսպէս է մեկնաբանում՝ «Մանկագրութիւնը առաջին հերթին բարութիւնն է հեղինակի, երկրորդը՝ անմիջականութիւնը, անխարդախ անկեղծութիւնը եւ փոքրատալու կարարդանքը: Ֆիրան ասաց՝- Փոքրանում ես, որպէսզի խաղաս: Վիլիամ Մարոյեանը ասում էր՝- Ինչ մարդ որ դիմացս կ'ելլէ, իմ մէջէն կը հանեմ անոր արժանի մարդը, որպէսզի գրոյցը կայանայ, պրոֆեսոր կ'ըլլայ, քանդակագործ կ'ըլլայ, կարեւոր չէ: Ֆիրայի մանկական գրականութեան այդ ներաշխարհը շատ տաք է, ջերմ է եւ ձգում է: Հայ գրականութեան մէջ մեր մանկագրութիւնը շատ պատուաւոր տեղ ունի, ոսկեգարեան ոսկետաւերով գրուած է»:

Նա գովասանելով Ֆիրայի աշխատանքը իր խօսքը բանաձեւելով եզրակացնում է՝ «Պիտի ողջունել Ֆիրան, որ պատիւ ունեցանք նրա այս գեղեցիկ երեկոն կազմակեր-

Շարք էջ 17

Authorized Agent
Blue Shield of California
An Independent Member of the Blue Shield Association

A.B.A. INSURANCE SERVICES

SERVING SINCE 1975

BEDROS S. MARONIAN

(818) 500-9585
CA LIC. #0494056 • BMaronian@AOL.com
FAX 500-9308 ABA INSURANCE SERVICES 805 E. Broadway . Glendale, CA 91205

ԵՐԲԵՔ ՈՒՇ ԶԷ ՎԵՐԱՔՆՆԵԼՈՒ ՋԵՐ ԱՊԱՌՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՊԱՆԴՈՒԽՏ ՅՈՒՆԵՐՈՒ ԵՐԳԻՉԸ ՅՐԱՆԴ (ՄԵԼՔՈՆ ԿԻՐՃԵԱՆ) (1859-1915)

ՊԷՊՕ ՍԻՄՈՆԵԱՆ
(Շարունակում անախորհրդի էմ)

Իր գրելակերպին առաջին յատկանիշը պարզութիւնն է: Իր ներկայացուցած կեանքին եւ մարդոց օրինակով: Բառերու ապաւինած չէ իր արոեստը, այլ՝ կեանքին: Այդ օրերուն յատուկ եղող բառամոլութենէն ազատագրած էր ինքզինք Մելքոն Կիրճեան: Այս տեսակէտով իրարու նման են Հրանդ եւ Թլկատինցի: Նաեւ հայեցիութեամբ օժտուած գրագէտներն են անոնք:

Եւ եթէ կ'ուզէք տակաւին, Մելքոն Կիրճեանի արուեստին ակունքը կը կազմէ, հիմնականին մէջ, հում կեանքի մը հարազատ եւ բանաստեղծական ցոլացումը ըլլալու հանգամանքը: Բանաստեղծութեան մը պէս խոռովիչ, կլանիչ:

Պանդուխտներուն տուած իր այցելութեան ընթացքին, Մելքոն Կիրճեան ունկն դիր եղած է յաճախ անոնց երգերուն: Ու այդ երգերուն բնույթը ձեւակերպած պահուն, անուղակիօրէն տարագած է նաեւ իր արուեստին յատկանիշները: -«Իրաւ, վայրենի երգ մըն է, կաղնիին պէս անտաշ, երիտասարդի մը պէս կրակոտ, ապառաժի պէս խրատցիչ, եւ սօսիի պէս հասկազեղ, որուն դպած չէ երբեք պարտիզպանի մկրատը, եւ որ սակայն բնութեան գեղն ունի, երկնքի հրապոյրն ու հմայքը»:

Մեր կողմէ ոչ մէկ բառ կ'ուզենք աւելցնել սոյն բնորոշումին վրայ: Սահմանումը՝ յար եւ նման է արուեստին: Ու եթէ այս պարագային՝ պարտիզպանը ինքն է, ինք եւս յաճախ իր կողմէ ոչ մէկ յարգարանք կատարած է այն կեանքին վրայ, զոր գրականութեան բերած է: Այսպէս. «Ինքս ալ յարգարուն գրելու անփոյթ պիտի գտնուիմ»: Միայն իրողութիւններ, ճշմարտութիւններ պիտի դնեմ թուղթերու վրայ, իրենց ցուրտ մերկութեանը մէջ»:

«Գոհ պիտի ըլլա՞ս եթէ անարուեստ ոճով մերթ ընդ մերթ պանդուխտին նամակներէն հատուածներ դնեմ հոս, ան ինքը խօսի քեզ իր պանդուխտէն, իր տնէն, իր սրտէն, իր վէրքերէն. տեսնես որ մէկ հսկայ մարդ, աշխատասէր գաւառացի, շինքն արեւառ, քրտինքն երեսին, բեռը շալակած, շատ անգամ իր քսակին մէջ, ուրկէ պէտք է իր պարտքերն հատուցանէ, իր կիսն ու գաւակունք, ծնողք կերակրեն, մէկ ստակ իսկ չ'ունենար: Ասոնք պիտի գրեմ. եւ ահա ծրագիրս ուր հարկաւորաբար եւ բնականաբար կարգ պիտի չ'դնեմ: Վիշտերը կարգուօրէնք ունի՞ն»¹⁰:

Կ'ընդգծենք հոս «անարուեստ ոճն» ու «վիշտերը կարգ ու կանոն ունի՞ն» բնորոշ արտայայտութիւնները: Պանդուխտին վիշտերուն երգիչն է ան՝ առանց գրական կարգաւորեալ ծրագրի: Եւ անարուեստ ոճով արուեստի բարձրաթուիչք ոլորտը նուաճած է: Իր ոճը անարուեստ արուեստն է:

Ու եթէ տակաւին իր արուեստին համար ուրիշ յատկանիշներ ալ պիտի փնտռենք. Մեր ամենէն հաղորդական տաք շունչով գրագէտ կը մնայ Մելքոն Կիրճեան,

արտակարգօրէն յուզական տարրերով օժտուած: Իր կեանքի ընթացքին լաւատես եւ սրամիտ եղող այս մարդը իր գրականութեամբ ալ մեր ամենէն յուզական գրագէտը կը մնայ:

Լեզուն բնականաբար բիւրեղացած աշխարհաբար մը չէ: Իր գրականութեան հարազատութեան շեշտ ու շունչ տալու մտահոգութեամբ, գաւառացին ոճեր եւ ասացուածքներ անպակաս են: Նոյնիսկ գրաբարեան հետքեր նկատելի են: Սկիզբը, ինք ըլլալով մոլեռանդ գրաբարեան մը, ժամանակի ոգիին հետ հաշտ մնալու մղումով, յառեցաւ աշխարհաբարի շարժումին:

Իր մահուան պարագաներուն մասին յատուկ եղելութիւններ չեն յիշուիր: Տէր Զօրի անապատներէն վերապրած հայ կին մը, Գ. Մխիթարեանին արտայայտուած է այսպէս, Մելքոն Կիրճեանի սպանութեան մասին. «Խեղճ Կիրճեան, ողջ-ողջ թաղեր են անապատին մէջ. ողջ-ողջ, լսուած բա՞ն է, բաբարոսները...»¹¹:

Ուրիշ ոչ մէկ մանրամասնութիւն: Բայց, նահատակութենէն առաջ, Այաշի բանտէն գրուած երկու նամակներ՝ մին գաւակին՝ Շահէին, իսկ միւսը կնոջը, որպէս վերջին մասունքներ կը տպենք այս ուսումնասիրական փորձին մէջ եւ որոնք առաւել լոյս կը սփռեն մտերմական մարդու մասին¹²:

Այաշ, 2 Յունիս 1915

Սիրելի գաւակս Շահէն,
Նամակնիդ ստացայ. շատ գոհ մնացի. ասկէ առաջ գրածիս պէս, շարքը անգամ մը, նամակով կամ քաղցրով հանգիստ ըլլանիդ իմացուցէ՛ք. որովհետեւ անհամբեր կը սպասեմ. եթէ չստանամ, շատ կը

ցաւիմ: Առողջութիւնս լաւ է. այդ մասին երբեք մի մտահոգուի՛ք: Կը յուսամ որ, շնորհիւ Աստուծոյ պարութեան, կը վերադառնամ մեր մօտ եւ վարդապետ գաւակս շատ լաւ եւ ուրախափր վիճակի մէջ կը տեսնեմ: Թող միշտ պարտէզը աշխատի եւ առողջութեան հոգ տանի, ամէն օր պանեօ առնէ եւ մարմնամարզէն ետ չմնայ:

Հաւերը ուրիշ թուխսի մի նստեցնէ՛ք: Զագերը պատասպանու աշխատեցէ՛ք եւ այդքանը կը բաւէ:

Մարերնուդ լաւ մայցեցէ՛ք, իրարու հետ սիրով եւ համերաշխ եղէ՛ք: Մայիս ամսու զոր ինչպէ՞ս եղաւ, տա՛հա՞, եթէ տա՛հա՞՛ վառեակները ի՞նչ եղան. ուշադրութիւն ըրէ՛ք, անցեալ տարուան պէս չփնանան:

Բոլորիդ աչքերէն կը համբուրեմ եւ մեզի հարցնող բոլոր բարեկամներուն շատ շատ բարեւներ կ'ընեմ:

Կիրճեան

23 Յունիս, Երեւան, Այաշ Սիրելի կիսն,
Այ՛րիս լոյսը Վահրամ գաւակիս 18 Յունիս բուակիր նամակը առի: Զինուորական դպրոցին մէջ ունեցած յառաջիմութիւնը կը շնորհաւորեմ: Քու եւ գաւակներուս հանգստութեան եւ առողջութեան յուրերէն շատ ուրախ եմ: Այսօր, 28 Յունիս, 33 ընկերներով Անգարա փոխադրուիմ: Ընկերներուս պէս, ես ալ լաւատես եմ. բերեւս Պոլիս վերադառնամ: Եթէ նամակս անմեղ առաջարդէն իսկ Այաշ դրկած ըլլա՛ք, ինձի կու գայ կը հասնի, ըստ կարգադրութեանս:

Կիրճեան

Նահատակ գրագէտներուն մե-

Շարք էջ 19

AGBU Southern California District Committee
Under the patronage of **Mr. Berge Setrakian**, AGBU President
and Members of the AGBU Central Board
Invites you to attend its

- AGBU Alex Manoogian Center Committee
- AGBU Alex Manoogian Center Ladies
- AGBU Alumni Association
- AGBU Ardavazt Theater Company
- AGBU Asbeds
- AGBU Generation Next Mentorship Program
- AGBU Glendale / Pasadena Chapter
 - AGBU Hye Geen
 - AGBU Orange County Chapter
 - AGBU Resource Development Committee
 - AGBU San Diego Chapter
 - AGBU San Fernando Valley Chapter
 - AGBU Young Professionals
 - SCDC Special Events Committee

Saturday, October 17, 2009
Sheraton Universal Hotel
333 Universal Hollywood Dr., Universal City, CA
Cocktails 7:30 pm Dinner 8:30 pm Donation: \$150
RSVP by October 2, 2009 Kindly contact: **Hermine Janoyan (818) 388-5918** or **Hilda Sinanian (818) 825-8582**

ՊԵՏՐՈՍ ԴՈՒՐԵԱՆ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱԹԵԱՆ

Երբ կը փորձեմ ներկայացնել սոյն գրութեամբ, վաղամեռիկ բանաստեղծ Պետրոս Դուրեանը, կը խոստովանիմ, թէ ունեցայ վարանում մը, որովհետեւ ես գիտ կարծեցի մէկը, որ կը գտնուի լերան մը ստորոտը, ցից ու թովիչ կատարով լերան մը, որ պիտի կատարէ դժուարամատոց մագլցումը այդ լերան: Այս տպաւորութիւնն ու հաստատումը, արդարօրէն կը պատշաճին իմ պարագայիս, որովհետեւ եթէ նմանցնենք մեր գրականութեան դէմքերուն շարանը լեռնաշղթայի մը, ապա Դուրեան, անվերապահօրէն, իր ուրոյն հասակով ու փառքով կը ցցուի այս լեռնաշղթային մէջ իբրեւ բարձունք մը, գոր նուաճելու եմ կոչուած: Ինչ որ ալ ըլլան պայմանները, լաւագոյնն է գոնէ փորձել այդ վերելքը, կարելիութեան ներած չափով:

Սեղմ գիծերու մէջ տալու համար այս աշխատանքը, նկատի առնուած են բաժանումներ, ինչպէս Դուրեանի կեանքը, թատերգութիւնը, նամակները, տաղերը, անոնց արուեստը, եւ Դուրեանի բանաստեղծութեան պարզած երեւոյթները:

ԿԵԱՆՔԸ

Պետրոս, մականունով՝ Չմպայեան, գոր ինքն իսկ յետոյ կը փոխէ Դուրեանի: Կը ծնի 1851 Մալիս 20ին, Իւսկիւտարի Ենի Մահալլէ կոչուած թաղին մէջ: Հայրը՝ Աբրահամ, աղքատ, իր ժամանակ «էնաֆ» յորձրոջուած դասակարգէն, իր օրապահիկը հագիւր շահող, երած է նախապէս ջրհանիկը, ապա՝ երկաթագործ: Մայրը՝ Արուսեակ, համեստ, չափազանց բարեպաշտ, ազնուութեան ու անմեղութեան մարմնացում մը, այն աստիճան, որ երբ գինք տեսնողներէն եւ իրեն հետ գրոց ունեցողներէն Արշակ Չօպանեանը վկայութեան կանչէինք, պիտի ըսէր. «Այդ տարուք կինը, զմայլելի փափկութեամբ ու նրբութեամբ դէմք մը ունէր, իր միամիտ ու մաքուր շնորհը պահած էր յառաջացեալ տարիքին մէջ. իր վաղամեռիկ որդուոյ վրայ կը խօսէր շեշտով մը, որ լի էր անասման աղապատանքով եւ հպարտութեամբ եւ նաեւ անջնջելի վիշտով: Սրբուհիի մը առջեւ գտնուելու տպաւորութիւնը ունէի»:

Այս խոնարհ ծնողքը կ'ունենան 6 զաւակներ, ամենէն մեծը աղջիկ մը՝ Էլպիս անունով, յետոյ

երէց եղբայր մը՝ Յարութիւն, երրորդը կ'ըլլայ Պետրոսը, որմէ յետոյ քոյր մը՝ Արտեմ, յետոյ Ագրիպայա եւ հուսկ ուրեմն Միհրանը, որ պիտի դառնար Եղիշէ Պատրիարք Դուրեան:

Դուրեանի մանկութեան մասին դժբախտաբար շատ տեղեկութիւն չէ հաւաքուած: Ունեցած է հանդարտ, անշուք եւ աղքատի միօրինակ մանկութիւն մը: Եղած է քաջառողջ, գիրուկ, աշխոյժ, կարմիր այտերով մանուկ մը եւ «հրեշտակի պէս աղուոր», ինչպէս կ'ըսէ մայրը:

Չորս տարեկանին «վարպետ տուտու»ի մը քով կը դնեն գինք, կարդալ-գրել սորվելու համար: Վեց տարեկանին Իւսկիւտարի ճեմարանը կը սկսի յաճախել: Հոն անցուցած 9-10 տարիներու ընթացքին, կը կարդայ Նարեկ, գրաբար քերականութիւն, վերլուծում եւ ֆրանսերէնէ գրաբար թարգմանութիւն: Ճեմարանին մէջ, իր ուսուցիչները կ'ըլլան Եղիազար Մուրատեան, Սրապիոն Թղլեան, որոնք գրագէտ մարդիկ էին իրենց ժամանակին, ինչպէս նաեւ ուսողութեան ու գիտութեան ուսուցիչը՝ Գաբրիէլ Ներշապուհ: Իր ուսումնական կեանքին մասին երբեմն ժխտական, երբեմն հազիւ դրական արտայայտութիւններ կը գտնենք. Այսպէս, իր դասընկերներէն՝ Տիգրան Աղամեան կ'ըսէ, թէ բոլոր դասերուն մէջ տկար եղած է, գրեթէ յետինը իր դասարանին: Իսկ գրականութեան ուսուցիչը՝ Սրապիոն Թղլեան, անոր մէջ մասնաւոր յատկութիւն մը չտեսնելով հանդերձ գինք կը գտնէ մտացի եւ աշխատասէր: Ուսողութեան ու գիտութեան մէջ այնքան տկար կ'ըլլայ, որ իր թուաբանութեան ու-

սուցիչը՝ Գաբրիէլ Ներշապուհ, իրմէ յուսահատ, կ'ըսէ իրեն. «Ձգէ՛ սա բանաստեղծական տքնութիւններդ», որուն Դուրեան կը պատասխանէ «Ախ, էֆէնտի, չե՛ս գիտեր, շատ կը սիրեմ բանաստեղծութիւնը»: Բայց կը թուի, թէ ժամանակին հետ բուռն թափ կ'առնեն իր իմացական կարողութիւնները եւ 1865-ին, 14 տարեկանին, դպրոցական ամավերջի քննութիւններուն, որոնց դուրսէն նաեւ անձնաւորութիւններ ներկայ կ'ըլլային՝ այդ շրջանին սովորութեան համաձայն, Դուրեան, բոլոր հարցումներուն այնպիսի ուշիմութեամբ պատասխաններ կու տայ ոչ միայն գրականութեան, այլ նաեւ ուսողութեան ու գիտութեան դասերուն, որ գինք քննողները կը զարմացնէ: Դպրոցին մէջ կապացած ճառախօսական վարժութիւններուն, որոնց կը մասնակցէին բարձրագոյն կարգի ուսանողները, Դուրեանի ատենաբանութիւնները այնքան ուշագրաւ կը դառնան, որ ինք կը դարձի այլեւս նախկին սովորական տղան ըլլալէ իր ուսուցիչներուն եւ ընկերներուն աչքին: Դպրոցին մէջ կ'ըլլայ ընկերասէր, գուարթ, կատակաբան, նոյնի՛սկ չարածճի եւ շուրջիներուն թերութիւնները այնքան բնորոշ բացատրութիւններով սահմանող, որ իր ընկերներէն՝ չոր բանասէրի միտքով տղու մը՝ Խաչիկ Ուղուրիկեանին համար կ'ըսէ. «Ամբողջ բառարանը գոց գիտէ բայց բառերը քովէ քով շարել չի գիտեր»:

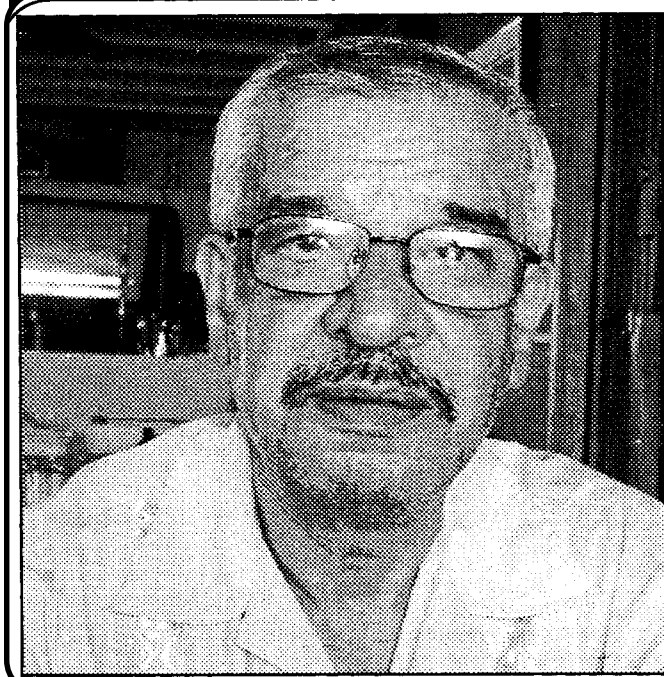
Ուսումնական կեանքին այս տեղեկութիւններէն յետոյ, որպէսզի ամբողջանայ Դուրեանի դիմագիծը, կ'ուզէի հոս իր նկարագրին մասին հետեւեալը աւելցնել, ուրեմն, ի հեճուկս ուսնաող Դուրեանի մասին եղած իրար ժխտող կարծիքներու իր նկարագրին մասին եղած վկայութիւնները վերջնական են եւ անվերապահ: Բոլորն ալ նոյն կարծիքը կը յայտնեն. «Պատուական տղայ մըն էր, վերջին ծայր ազնիւ ու սիրուն»:

1866-ին, 15 տարեկանին, կարիքի պարտադրանքին տակ, ծնողքը գինք կը հեռացնեն դպրոցէն ու կը դնեն դեղագործի մը քով, քիչ մը ստակ շահելու համար:

Բայց քանի մը օր միայն կը մնայ այդ դեղագործին քով եւ դէպքերու ի՞նչ բերումով, որոշ չէ, կը վերադառնայ դարձեալ դպրոց եւ 1867ին միայն, 16 տարեկանին, հեռանալով վերջնականապէս անկէ, Մարտիկ Աղա անունով սեղանաւորի մը քով աշխատանքի կը դրուի: Դուրեան, որ դպրոցական գրասեղաններէն սկսած էր իր գրական փորձերուն եւ վերջին տարի-

ներուն հոն գրած էր «Վարդ եւ Շուշան» թատերախաղը, ինչպէս նաեւ Վիքթոր Հիւկոյի «Արքան Կ'գրօսնու» թատերգութիւնը թարգմանած՝ վարդովեանի խումբին համար, հանրածանօթ կը դառնայ եւ օրուան իշխանաւորներուն ուշադրութիւնը կը գրաւէ «Ի Պատրիարքական ընտրութիւն ամենապատիւ հայրիկին» քերթուածով: Խորէն Նար Պէյ սրբազանը գինք իր քով կանչել կու տայ, կը հետաքրքրուի իրմով եւ կը խօստանայ որ իրեն գործ մը պիտի հայթայթէ եւ քերթուածներու փունջ մը հրատարակել պիտի տայ: Առաջին խոստումը կը յարգուի, իսկ երկրորդը՝ ոչ: Քեմհաճեան որդիք Պէյրին քով ուսուցիչ հրաւիրել կու տայ գինք, անոնց զակին համար: 8 ամիս հոն մնալէ յետոյ, պակաս վճարուելուն համար, կը ձգէ եւ իր կեանքին մէջ ճակատագրական դեր խաղալու սահմանուած՝ թատերական ասպարէզ կը նետուի: Անքուն գիշերներու եւ հեւասպառ աշխատանքի, արիւնաքամ շրջան մը կը բացուի իրեն համար, կը թարգմանէ, կը սրբագրէ եւ 3 տարուայ մէջ, 1868-69-70 տարիներու ընթացքին 10-է աւելի թատերգութիւն կը գրէ եւ «Արտաշէս Ա.» թատերախաղին համար կը ստանայ 15 ոսկի, որ կ'ըլլայ իր ամբողջ կեանքին ընթացքին, առաջին եւ վերջին անգամ ըլլալով, դրամական ամենամեծ եկամուտը: Կը գիշի դերասանութիւն ընել, կը գիշի կ'ըսեմ, որովհետեւ այդ շրջանին դերասանութիւնը ոչ պատուաբեր ասպարէզ մը կը սեպէր հանրութեան կողմէ եւ սակայն հոն ալ նախատինքի եւ անիրաւութեան կը հանդիպէ: Վարդովեան, որուն խումբին մէջ կը խաղար Դուրեան չի վճարել 300 դր. մասնականը եւ կը ձգէ այդ ասպարէզն ալ, հեռանալով անկէ՝ «Աղտոտ անկողինս թատրոնէն տուն փոխադրեցի» ըսելով: Աղքատութիւնը, գրկանքը, վիշտը, յոգնութիւնը եւ բեմի հեղձութիւնը միջոցառում մէջ անցուած անքուն գիշերները կը քայքայեն իր առողջութիւնը եւ 1871ի սկիզբները թոքախտը կը յայտնուի ու տարի մը յետոյ 1872 Յունուար 20ի գիշերը, ոչ իսկ աւարտած տակաւին 21 տարիքը, խորհրդաւոր ու անհուն երգի մը վերջին վանկին պէս կը մարի իր վերջին շունչը, այնպէս, ինչպէս ինք ուզած էր որ ըլլար, բարեկամի մը գրած նամակին մէջ. «Ես աշխարհի մէջ միայն երգերը սիրեցի, կ'ուզեմ որ իմ վերջին շունչս ալ երգ մը ըլլայ...»:

Շաբ.բ էջ 16

WAHIB'S MIDDLE EAST RESTAURANT

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ԱՄԵՆԱՀԱՄԵՂ ԾԱԾԱՏԵՍԱԿՆԵՐ:
ՈՒՆԻ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԲԱՑՕԳԵԱՅ ՆՍՏԵԼՈՒ ԲԱԺԻՆՆԵՐ
Բաց է Շաբաթը 7 օր: Ունի յատուկ սրահ հաւաքոյթներու

(626) 281-1006
(626) 576-1048
910 E. Main Str. - ALHAMBRA, CA

ՊԵՏՐՈՍ ԴՈՒՐԵԱՆ

Շարունակում է 15-ԷՃ

Դուրեանի մասը ուղիղի մը պայթիլինին տպաւորութիւնը կը ձգէ եւ անգապելի խոռովքով մը, իւսկիւտարի երիտասարդութիւնը մէկ անձի պէս ոտքի կը կանգնի, ցոյց տալու համար այն զլացուած պատիւն ու հետաքրքրութիւնը, որոնց այնքան արժանի էր Դուրեան: Իր ժամանակին, յուղարկաւորութեան համար սրբապղծութիւն սեպուած, Պատրիարքարանի նուագախումբը կը բերուի հակառակ կրօնական ու ազգային իշխանութեանց անտեղիտալի ընդդիմութեան որ պատճառ կ'ըլլայ մինչեւ դիմում Պատրիարք Խորհմեան հայրիկին, որ իրեն չատուկ ժողովրդապաշտ բանգրով, ըմբռնելով դիմողներուն ոգին եւ հոգեվիճակը անոնց, իր նշանաւոր խօսքերէն մէկը կ'ըսէ. «Չեմ թոյլատրեր, բայց կը ներեմ...»: Եւ իր օրերուն հագուադէպ շուքով, 4000է աւելի բազմութեամբ, յուղումնահեղձ ու արտասուախառն աչքերով, խոր երկիւղածութեամբ ու տեղացող անձրեւին տակ, ժողովուրդը Դուրեանի տառապահար մարմինը կը տանի իր վերջին հանգրուանին՝ Պաղարկաշի հայոց գերեզմանատունը:

Դուրեանի կենսագրութեան այս վերջին մասը, մենք պիտի չուզէինք լիջատակել, եթէ, անոր հետ սերտ աղբրս ունենալով հանդերձ, ուրիշ իմաստ ալ չունենար: Արդարեւ, այդ պոթկումը, ժողովուրդին մօտ միայն նշմարուած առողջ բնագրին արդիւնքն էր, բնագր, որով ժողովուրդը կը դատէ արժէքները, եւ իր սիրտը պատուանդան կը դարձնէ այդ արժէքներուն: Եւ իրօք չէր սխալած այդ բնագրը, որովհետեւ, եթէ Դուրեանի անշնչացած մարմինը կ'երթար մահուան փոսին, բայց այդ փոսին կուլ երթալէ առաջ իսկ, անոր փառքն էր որ այդպէս ժայթքիլ կը սկսէր նախ ժողովուրդին սիրտէն, յորձանք տալու համար ժամանակն ի վեր ու նուաճելու անմահութիւնը: Իր ողջութեան այնքան փայլալից երազը՝ իր գործերուն հատորի մէջ ամփոփուած տեսելու, իր մահուան տարին իսկ՝ 1872ին կ'իրականանայ: Անոր հրատարակութեանէն գոյացած գումարով, կոկիկ շիրիմ կը կը կանգնուի իր հողակոյտին վրայ: Նոյն տարին հանդիսութիւններ կը կատարուին իր լիջատակին եւ հակառակ կարգ մը վերապահ վերաբերումներով (որոնք, դժբախտաբար, մեծերու պարագային յաճախ պատահած են), իր լիջատակն ու փառքը երթալով կ'աճին յետագայ տասնամեակներուն, յողուածներ լոյս կը տեսնեն իր մասին, իր գործերը աւելի լրիւ ձեռագրերու հետ համեմատական քննութեամբ լոյս կը տեսնեն գաւազան երկիրներ, ինչպէս 1893ի

Բարսեղ Էքսերճեանի կազմած հատորը Պոլսոյ մէջ, 1900ին Պաքուի մէջ, 1908ին դարձեալ Պոլիս, 1922ին Վիեննա, եւ 6 անգամ Հայաստանի մէջ՝ առաջինը 1932ին՝ մահուան 60 ամեակին առիթով եւ Յակոբ Կոջոյեանի նկարագրողութիւններով եւ վերջինը 1967ին: Գործերուն այս հրատարակութիւններէն յետոյ, կը գրուին իր մասին ընդարձակ մենագրութիւններ 1894ին Արշակ Չօպանեանի կողմէ եւ աւելի ուշ՝ Յակոբ Օշականի:

Արդ, բաւ համարելով այսքանը, Դուրեանի կենսագրութեան ու մատենագրութեան տեղեկութիւններուն մասին, փորձենք ուրուագրել անոր գրականութիւնը:

Դուրեան գրած է 10է աւելի թատրերգութիւն, 13 նամակ եւ 40 տարեր:

ԹԱՏՐԵՐԳՈՒԹԻՒՆԸ

Դուրեանէն, մեզի ծանօթ թատրերգութիւններուն անունները հետեւեալներն են:

1. Վարդ եւ Շուշան կամ Հովիւք Մասեաց 1867ին գրուած
2. Սեւ Հողեր կամ Յետին Գիշեր Արարատեան 1868
3. Արտաշէս Աշխարհակալ 1869
4. Անկումն Արշակունի Հարստութեան 1870
5. Ասպատակութիւնք Պարսկաց ի Հաս ի կամ Աւերումն Անի Մայրաքաղաքին Բագրատունեաց 1870
6. Կործանումն Հռովմա
7. Շուշանիկ
8. Տիգրան Բ.
9. Թատրոն կամ Թշուառներ Ապա կը լիջուին ասոնց կողքին «Շահատակութիւնք Հայոց» եւ «Տարագիր ի Սիւպերիա»: Բայց վերեւ լիջուած թատրերգութիւններէն հրատարակուած ձեւով հասած են մեզի «Վարդ եւ Շուշան»ը, «Սեւ Հողեր»ը, «Անկումն Արշակունի Հարստութեան»ը, «Ասպատակութիւնք Պարսկաց ի Հայս» եւ «Թատրոն կամ Թշուառներ», իսկ միւսները կորսուած, կամ մեզի անձանօթ անձերու մօտ են ու վայրերու մէջ:

Դուրեանի թատրերգութիւններուն մասին, մեր ըսելիքը շատ հակիրճ պիտի ըլլայ, որովհետեւ անոնք հեղինակին ամենէն ստուար գործերը ըլլալով հանդերձ եւ անոր կեանքէն մեծ ժամանակ խլելով մէկտեղ, այդ գործերը, դժբախտաբար ամենէն թեթեւ կշռող մասը կը կազմեն եւ պիտի բաւականանանք Չօպանեանի եւ Օշականի բնորոշումներով, որոնք, խորքին մէջ նոյն տեսակէտը կը յայտնեն եւ նոյն համոզումը ունին: Չօպանեան հետեւեալ բնորոշումը կու տայ Դուրեանի թատրերգութեան մասին. «Պէտք չէ հոն փնտռել բարբերու, ժամանակի եւ նկարագիրներու մանրակրկիտ ուսումնասիրութիւն: Յա-

ճախ պատմութիւնն է՝ խօսակցութեանց վերածուած, բացազանչութիւններով, հնչուն բառերով ծանրաբեռնուած: Հազիւ տեղ տեղ պերճախօս հատուած մը, պոռոտաբանութեանց մէջ կորսուած կամ զգացմամբ բաբախուն խօսակցութիւն մը՝ անամէջ գոռում գոչումներու տակ թաղուած»: Իսկ Յակոբ Օշական կ'ըսէ, «Դուրեան, արարներ կազմելու, տեսարաններ յարդարելու զգայարանքը, գործողութիւն մը քալեցնելու որոշ ընդունակութիւնն ապացուցած կը նկատուի. իր տիպիկը տաք է, երբեմն իրաւ. իր մարդերը ճառախօս թէեւ, բայց բանաստեղծին ներքին հուրքը կ'ընեն համակրելի: Իր հանգոյցները ուսմանիք, արկածախնդրական, գէթ իրենց լարերը առած են մեր պատմութեան տաճաններէն: Դուրեանի թատրերգութիւնը կարելի է սեպել տուրքը իր ժամանակին»:

ՆԱՄԱԿՆԵՐԸ

Պէտք է ըսել, թէ Դուրեանի նամակները, բառին բուն առումով նամակ ըլլալէ հեռու են, այն իմաստով, որ անոնք ժամանակի մը մէջ գետեղելի, շրջանի մը մարդոց հոգեբանութենէն, կացութենէն բեկորներ պարունակող, մտերիմ մտածումներ ու զգացումներ արտայայտող գրութիւններ չեն, ինչպէս օրինակ մեր օրերուն յաճախ կը հանդիպինք Դանիէլ Վարուժանի, Վահան Տէրեանի կամ Վահան Թէքեանի նամակներուն: Անոնք, Դուրեանի հոգին ակունք ունեցող եւ իր տրտունջներուն, գայրոյթին, անէծքներուն եւ դէպի սպառում ու մահ ընթացող իր կեանքին վէպն են: Արցունքներն են անոնք մէկու մը, որ ջախջախուած երազներ ունեցաւ, տրտում սէրեր եւ սեւ ճակատագիր՝ փոխան կեանքի լոյսին, խինդին ու գորովին: Այդ նամակները, կը խորհիմ թէ սխալ չ'ըլլար իր քերթուածներուն մէկ տարբերակը սեպել՝ այս անգամ առանց չափի եւ առանց յանգի: Արդարեւ, եթէ երբեմն անոնց մէջ, մանաւանդ առաջին շրջանի նամակներուն, նշմարելի են անբնական եւ ուռուցիկ ձեւեր եւ բացատրութեան ու նիւթին միջեւ աններդաշնակութիւններ, սակայն վեր-

ջին շրջանի նամակները քնարերգական ոճ մը կը զգենուն եւ խոր ապրումի ու աչրումի արդիւնք են անոնք: Ոչ միայն անոնք մաքուր աշխարհաբարով գրուած են, ի հեճուկս այդ շրջանի գրաբարաշխարհաբար պայքարին եւ լաւագոյն պարագային՝ գրաբարախառն աշխարհաբարին, այլ նաեւ այդ նամակներուն աշխարհաբար լեզուն, Դուրեանի գրչին տակ ի յայտ կը բերէ նոր գունաւորում, նոր իմաստ, նոր կերպ: Օրինակ մը կ'ուզէի տալ «ՌՇ, ցամաք սիրտս, ե՞րբ պիտի թարմանաս, երբ առաջուան պէս խնդումներ պիտի անձրեւես»: Այդ նամակները իրենց մէջ ունին յաճախ այնպիսի պատկերներ եւ խոր ու խիտ իմաստով այնպիսի գիւտեր, գորս կարելի է գտնել միայն իր ամենէն գեղեցիկ քերթուածներուն մէջ: Օրինակ, «Չեմ գիտեր ի՞նչ գրեմ, դժուար է խօսիլ անհունի մը համար, անհունը շուրթեր չի կրնար ունենալ, անհունը ինք իր մէջ կը թաղուի, ինք իր մէջ կը փողփողէ»:

Այդ ժամանակի արձակը նկատի ունենալով, Դուրեանի նամակները, իրենց ջերմութեամբ, զգացական աշխարհով, ինքնուրոյն ոճով, լեզուով ու պատկերաւոր արտայայտութեամբ, կրնան սեպուել մեր բովանդակ արձակ բանաստեղծութեան թանկագին գոհարները եւ առաջին նմոյշները:

Դուրեանի թատրերգութեան եւ նամակներուն այս համառօտ ուրուագրումներէն յետոյ, կը հասնինք անոր տաղերուն, որոնք, գրականութեան ամենէն կարեւոր մասը կը կազմեն եւ կը պարզեն նաեւ բազմաթիւ հետաքրքրական ծալքեր թէ՛ բովանդակութեան եւ թէ՛ գրական-գեղարուեստական տեսակետէն: Այդ տաղերը, որոնք գրուած են 3-4 տարիներու ընթացքին եւ քառամենակ մը կը հաշուուրին, անցնելէ առաջ անոնց գեղարուեստական յատկանիշներուն, եթէ ուզէինք դասաւորումի ենթարկել անոնց բովանդակութիւնը, 3 զլխաւոր թեմաներ կը ցցուին մեր միտքին առջեւ: Ա. հայրենասիրական լարը, Բ. Սիրերգակը եւ Գ. Վիշտի երգիչը:

(Շարունակելի 1)

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՀ
ՓԱՍՍՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ
(200 ՀՈԳԻԻ ՀԱՄԱՐ)
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA
ՀԵՌԱԶԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

833 W. Glendale Blvd. Glendale, CA 91202 (818) 240-0065

Dr. Missak Ekmekdjian
Chiropractor

Dr. Anahid Ekmekdjian
Chiropractor

Մեծանասակներու և մանուկներու Բայրօպիոքթիք բուժում:
 Գլխացաւ, վզի, մէջքի, յօդային և մկանային ցաւեր:
 Ինքնաշարժի վթարի հետեւանքով պատասխան
 վնասումներու բուժում:

Չեր առողջութիւնը մեր մտահոգութիւնն է

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
1060 North Allen Avenue
Pasadena, CA 91107
Գրասենեակները վերանորոգուած
եւ յարմար վարձքերով
Յետաքրքրուողներէն հեռաձայնել՝
(626) 398-0506

Հ.Բ.Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ 10-ՐԴ ԾԱՇԿԵՐՈՅԹ-ՏՕՆԱԿԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Նախորդ տարիներուն նման, այս տարի եւս Հ.Բ.Ը. Միութեան հանրաժանութիւնը եւ մեծագոյն անձկութեամբ սպասուած տարեկան ճաշկերուցի-տօնակատարութիւնը տեղի պիտի ունենայ Շաբաթ, Հոկտեմբեր 17, 2009ին, երեկոյեան ժամը 7:30ին, Եռնիվերսըլ Սիթիի Universal Sheraton հանրաժանութիւնը պանդոկի շքեղաշուք սրահին մէջ:

Այդ օր, Հ.Բ.Ը. Միութեան մեծ ընտանիքի անդամները հաճոյքը պիտի ունենան վայելելու Հ.Բ.Ը. Միութեան Կեդրոնական պատկառելի վարչութեան անդամները, գլխաւորութեամբ ազգապարծան այս միութեան նախագահ՝ Տիար Պերճ Սեդրակեանի:

Հարաւային Գալիֆորնիոյ Շրջանակայինի յատուկ ծրագիրներու Յանձնախումբը, գլխաւորութեամբ՝ գաղութիս մէջ արդարօրէն մեծ վարկ եւ յարգանք վայելող՝ Տիկին Հերմինէ Ճանոյեանի, ոչ մէկ ճիգ խնայած են, որպէսզի այս ձեռնարկը իր որակով եւ յայտագրով անմոռանալի գիշեր մը ըլլայ բոլոր ներկաներուն համար:

Հ. Բ. Ը. Միութեան Հարաւային Գալիֆորնիոյ Շրջանակային վարչութիւնը, գլխաւորութեամբ իր ժրջան ատենապետին՝ Տիար Պերճ Շահպազեանի, սիրով կը հրաւիրեն ողջ գաղութը ներկայ ըլլալու այս ձեռնարկին, որպէսզի միասնաբար ողջունենք եւ հանդիպինք Հ.Բ.Ը. Միութեան Կեդրոնական պատկառելի վարչութեան անդամներուն եւ նախագահ՝ Պերճ Սեդրակեանին:

Մանրամասնութիւնները՝ յառաջիկային:

Վ. Զ.

ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՍՐԲԱԶԱՆ ԶԱՅՐԸ ԿՕՐԴՆԵ ԿԼԵՆՏԵՅԼԻ ՄԷՋ ՏՆՈՒՈՂ ԶԱՅԱՍՏԱՆԻ ԶԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԳԼԽԱՒՈՐ ԴԻԴՊԱՏՈՍԱՐԱՆԸ

Երեքշաբթի, Սեպտեմբեր 15ին, 2009 թեմակալ Առաջնորդ՝ Գրչ. Տ. Յովնան Արքեպիսկոպոս Տէրտէրեան այցելեց վերջերս Պեվըրլի Հիլզէն հայահոծ Կլէնտէյլ փոխադրուած Հայաստանի Հանրապետութեան լիաւոր Հիւպատոսարանը եւ «Տնօրհնէք»-ի յատուկ արարողութիւն կատարեց:

Գլխաւոր Հիւպատոսութեան Անձնակազմի անդամները՝ գլխաւորութեամբ Գլխաւոր Հիւպատոս՝ Գրիգոր Յովհաննիսեանի, դիմաւորեցին Առաջնորդ Սրբազան Հայրը, Գրչ. Տ. Վաչէ Արքեպիսկոպոս Յովսէփեանը, թեմակալ խորհուրդի Ատենապետ՝ Ժողով Կանիմեանը եւ Պատուիրակութեան կազմը, Գլխաւոր Հիւպատոսարանը, որուն հասցէն է 1000 North Central Avenue, #200, Glendale, California.

Առաջնորդ Սրբազան Հօր գլխաւորութեամբ, «Տնօրհնէք»-ի արարողութիւնը սկսաւ միաբերան

«Տէրունական Աղօթք»-ի արտասանութեամբ, որուն յաջորդեց շարականի երգեցողութիւնը, Սաղմոսը եւ Սուրբ Յովհաննու Աւետարանէն ընթերցում մը:

Առաջնորդ Սրբազան Հայրը ի սրտէ շնորհակտեց Գլխաւոր Հիւպատոս եւ իր անձնակազմը:

Գլխաւոր Հիւպատոսը իր խորին երախտագիտութիւնը յայտնաց Առաջնորդ Սրբազան Հօր, որ պատուիրակութեամբ մը այցալած եւ «Տնօրհնէք»-ի աղօթքով օրհնած էր Գլխաւոր Հիւպատոսարանը եւ բոլոր պաշտօնէութիւնը՝ յուսալով, որ այս օրհնութեամբ, Գլխաւոր Հիւպատոսարանը պիտի սկսէր նոր եւ աւելի յաջող ծառայութեան շրջան մը Մեծագոյն Լոս Անճելըսի, Գալիֆորնիայի եւ Արեւմտեան Ամերիկայի մի քանի ա՛յլ Նահանգներուն մէջ:

Արարողութեան աւարտին տեղի ունեցաւ հիւրասիրութիւն:

բոլորին՝ գրողներին եւ գրասէր հասարակութեան, ինչպէս գիտէք՝ մարդը մարդով է ապրած, թող սէրն ու բարին ամէնուրեք տիրակալ լինի, համեցէք փոքրիկ հիւրասիրութեան»:

Միջոցառումը ջերմ էր, ընկերական էր, վաճառուելիք գրքերն էին թերթատու, խրճիկներն էին շօշափուում, նկարչութիւններն էին

ուսումնասիրուում գնելու մտադրութեամբ: Փունջ-փունջ խմբակներում գրոյցներ էին գնում վառ սպաւորութեամբ:

-Խնդրում եմ սրահը թողնել, յայտարարութիւնը կրկնուեց:

Սրահը պարպուեց, վստահ ենթադրութեամբ շոյող յուշը գրուեց սրահի պատմութեան մէջ եւ մեկնողներին մտքերում:

ԶԵՐՍ ԶՈՒՄՏԱԾՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ՄԱՆԿԱԳԻՐԸ

Շարունակուած էջ 13-էն

պել, նա բազմաշնորհ է, ինչպէս տեսնուած էք, Հակոբ Վահանի նման բազմաշնորհ, որ վերացական մանրանկարչութիւնները փռուած են յատակին վաճառելու համար»:

Հանդիսավարը տիկ. Օֆելիա Հովեանին հրաւիրեց հեղինակի մասին իր գրութիւնը ներկայացնի:

Նա հին յունական մի ասացուածքով սկսեց՝ «Աշխատանքը նաեւ ստեղծել է մարդուն», ապա լայնօրէն ներկայացրեց նրա կեանքը, ուսման ոլորտը, մանկավարժական ծառայութիւնները, նրա ստեղծագործական աշխատանքները, հեռուստատեսային ելուցիւթները: Նրա պատուին, երկու ամիս առաջ հայրենիքում եղած ժամանակը, «Խնկօ Ապեր» գրադարանի հեքիաթային դահլիճում շնորհանդէսը եւ ՀԳՄ-եան անդամակցութիւնը:

Ինչպէս տեղեկացուեցինք՝ նրա ծնողները 1915-ի մեծ եղեռնի ջարդերից Ալաշկերտից հրաշքով գաղթել են Արեւելեան Հայաստան: Տիկ. Օֆելիան խօսելով Ֆիրայի ԱՄՆ տեղափոխուելու մասին այսպէս է նկարագրում՝ «Դժուարին փորձութիւններն էր եւ բազմաթիւ խոչընդոտների միջով անցնելով նա մնում է անկոտորում եւ արիաբար շարունակում է կատարել իր կեանքի ծրագիրները, ձգտումներն ու փափաքները, որոնք միշտ եղել են իրեն հոգեհարկատու»:

Գեղարուեստական համեստ բաժնում պարմանուհի Արփի Աղաջանեանը երգում է՝ «Միտիկը», երաժշտութիւն եւ բառերը Ֆիրայի, դաշնամուրի մօտ՝ Ժուլետա Թահմազեան: Արտասանում է մատուցած աղջնակ՝ Մանան Դարբինեանը «Անուշիկ մայրիկը», խօսք՝ Ֆիրայի, դահլիճը բոլոր կատարողների համար ծափահարում է: Գեղարուեստական կատարումով Գարուշը Սերգէյ Միխայէլիկովի՝ «Խօսում է յատուկ կարծիք» առակը ներկայացրեց ծափերի արժանանալով:

Այնուհետեւ հանդիսավարը բեմ է հրաւիրում բանաստեղծ եւ գրականագէտ Գէորգ Քրիստինեանին իր մտածումներն ու տեսակէտը փոխանցելու ներկաներին :

Նա հարագատօրէն եւ մտերմաբար, ջերմ ու սիրալիք բառերով է սկսում՝ «Բարի ողջոյն սիրելիներս, բարի երեկոյ, բարի

բանաստեղծական երեկոյ, բարի գրքերի երեկոյ, միշտ ձեզ հետ լինի գիրքը: Էս հեռուստատեսային ծրագիրները խանգարում են գրքի ընթերցանութեան: Վիլեամ Սարոյեանն իր հեռուստատեսային պատահանից դուրս է նետում նկատելով գրքի կարեւորութիւնը: Գիրքն երեւի հազար տարի էլ լինելու է իր պատուաւոր տեղում, ով գիտէ դեռ շատ աւելի երկար, քանի որ ամէն ինչը գրքի միջոցով է ծնուել»: Նա խօսքը շարունակելով հիացումի արտայայտութեամբ չիշուծ է մեր անցեալի վարպետ մանկագիրներին, որոնց գրուածները միշտ դաստիարակելու դերումն են: Նա իր գրականագիտական մտածումները կենտրոնացնելով Ֆիրա Ակեանի գրականութեան վրայ այսպէս է եզրակացնում՝ «Ես ծանօթացայ Ֆիրա Ակեանի հեքիաթներին եւ բանաստեղծութիւններին հետ, ինձ աւելի դիւր եկան նրա հեքիաթները, նա կարողանում է ժամանակակից հեքիաթներ ստեղծել, այստեղ նա ունի յաղթանակ: Բարեկամաբար խորհուրդ եմ տալիս մեր գրողներին՝ անհրաժեշտ է նախքան գրքի տպագրութիւնը, թող գրութիւնները խմբագրուեն: Ես ողջունում եմ նրա մոտեքը մանկական գրականութեան ասպարէզ, սա մեզ համար յաղթանակ է, քանի որ մանկական գրողի կարիքն ունենք»:

Յուզողութեամբ՝ «Խնկօ Ապեր» գրադարանի դահլիճում ի պատիւ Ֆիրա Ակեանի կազմակերպուած գրքերի շնորհանդէս տեսահոլովակը, տպաւորիչ էր եւ չիշարժան:

Մեր յարգելի Գարուշը նկատելով ժամանակի արագ սահանքը, արտայայտուող ցանկացողներին դիմեց՝ -Սեղմեն իրենց ասելիքը:

Գնահատանքի, սիրոյ, շնորհակտանքի եւ սրտի խօսքեր ասացին՝

Գրող Կիմա Կիրակոսեանը, նաեւ ապրումով կարդաց Ֆիրայի «Թիթեռնիկ» բանաստեղծութիւնը: Հայոց լեզուի եւ երաժշտական դասատու Մարինէ Աբրահամեան Աբրահամ: Կերպարուեստուհի Անահիտ Ալլախվերդեան:

Վերջին խօսքը տրուեց հեղինակին:

Նա կարճ ու կտրուկ խօսքն ուղղելով գրողների միութեան եւ ներկաներին՝ «Սրտագինս շնորհակալութիւն եմ յայտնում բոլոր-

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly

Enclosed a check for (one year)

* \$50,00 for USA

* \$60,00 (second class), \$ 75,00 (Air Mail) for Canada.

* \$85,00 (second class), \$ 125,00 (Air Mail) Overseas.

Name: -----

Address: -----

City: ----- State:----- Zip Code:-----

Country: -----

Tel :----- Fax :-----

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ԾԱՆՐԱՍԱՐՏ

ՍՄԲԱՏ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆԸ՝ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԱՆՈՅԵԱՆ ԲԱՖՖԻ ՄԵԼԻՔԵԱՆԸ՝ ԵՒ ԻԶԱՊԵԼԼԱ ԵԱՅԼԵԱՆԸ՝ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՓՈԽ-ԱՆՈՅԱՆՆԵՐ

Հայաստանի 56 կգ քաշային ծանրորդ Սմբատ Մարգարեանը, ցույց տալով 235կգ արդիւնք երկամարտում, նուաճել է ախոյեանի կոչումը Իսրայելի էյլաթ քաղաքում մեկնարկած ծանրամարտի Եւրոպայի երիտասարդական առաջնութեան մրցաշարում: Նշենք, որ Ս. Մարգարեանը լավագոյնն էր նաեւ առանձին վարժութիւններում՝ 100կգ արդիւնքով՝ պոկում եւ 135կգ արդիւնքով՝ հրում վարժութիւնում: Նոյն քաշային կարգում Հայաստանի միւս մարզիկը՝ վարդան Կարապետեանը, 210կգ արդիւնքով երկամարտում զբաղեցրել է 10-րդ տեղը:

69կգ քաշային Բաֆֆի Մելիքեանը, ցույց տալով 280կգ արդիւնք երկամարտում՝ 123կգ՝ պոկում, 157կգ՝ հրում վարժութիւնում եւ երկուսում էլ նուաճելով փոքր արծաթէ մետալ, զբաղեցրեց նաեւ ընդհանուր 2-րդ տեղը եւ արժանացաւ արծաթէ մետալի Իսրայելում ընթացող ծանրամարտի Եւրոպայի երիտասարդական առաջնութեան մրցաշարում:

Հայաստանի 48կգ քաշային ծանրորդուհի Իգայելլա Եայեանը, ցույց տալով 136կգ արդիւնք երկամարտում, 60կգ՝ պոկում եւ 76կգ՝ հրում վարժութիւններում, նուաճեց արծաթէ մետալ Եւրոպայի երիտասարդական առաջնութեան մրցաշարում: Նա զիջեց միայն ռուս Քսենիա Մաքսիմովային, որը ցույց տուեց 141 կգ արդիւնք՝ 66կգ՝ պոկում եւ 75կգ՝ հրում վարժութիւններում: Երրորդ տեղում է Ա. Պաուլինան Լեհաստանից՝ 133կգ արդիւնք երկամարտում:

Ա. ԲԱՂՂԱՍԱՐԵԱՆԸ՝ ՄԻՆՉԵՒ 20 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐԻ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԾԻՏՈՅԻ ԱՌԱՋՆՈՒԹԵԱՆ ՅԱՂՈՂ

Երեւանում ընթացող մինչեւ 20 տարեկանների Եւրոպայի ճիւղային առաջնութիւնում 73կգ քաշային Հայաստանի ճիւղային Արտիոմ Բաղղասարեանը, անցկացնելով 5 մենամարտ եւ եզրափակիչում 1:0 հաշուով յաղթելով յոյն Դաւիթ Յուկուրիսին, դարձաւ մրցաշարի յաղթողը: 81կգ քաշային Հայկ Համբարձումեանը, 57կգ քաշային Անի Աւագեանը եւ 63կգ քաշային Անի Իլիչեանը իրենց առաջին իսկ մենամարտերում պարտութիւն կրեցին:

ՀՀ ճիւղային ազգային հաւաքականի գլխաւոր մարզիչ Արթուր Գէորգեանն «Արմենպրես»-ին ասաց, որ Արտիոմ Բաղղասարեանի ոսկէ մետալը արժանի պարգեւ էր: «Ա. Բաղղասարեանը առաջադիմում է, միջազգային բազմաթիւ մրցաշարերի յաղթող է եւ եզրափակիչում շատ խելոք յաղթանակ տարաւ մրցակցի նկատմամբ», - ասաց նա:

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՅԱԿՈՐԵԱՆԸ ԱՐԾԱԹԵ ՄԵՏԱԼ ՆՈՒԱԾԵՑ ԱՇԽԱՐՀԻ ԲՈՆՅՔԱՄԱՐՏԻ ԱՌԱՋՆՈՒԹԵԱՆԸ

Սեպտեմբերի 12-ին Իտալիայի Միլան քաղաքում տեղի ունեցան աշխարհի բոնյքամարտի առաջնութեան եզրափակիչ մենամարտերը: Հայաստանի հաւաքականի 9 անդամներից ասպարէզում մնացած Անդրանիկ Յակոբեանը (75 կգ, էջմիածին), որը պարտութիւն կրեց Աբբովոս Ատոեւից (Ուզբեկստան) եւ բաւարարուեց արծաթէ մետալով:

Մէկ քառորդ եզրափակիչում Հայաստանի եւս երկու ներկայացուցիչներ պարտութիւն կրեցին. 57կգ քաշային Ազատ Յովհաննիսեանը 9:14 հաշուով զիջեց մեքսիկացի Օսկար Վալդեսին, իսկ 48կգ քաշային Յովհաննես Դանիէլեանը 4:6 հաշուով պարտութիւն կրեց մոնղոլ Սերդովբա Պուվերդորֆից: Եզրափակիչում Ա. Յակոբեանի մրցակիցն է լինելու վենեզուելցի Ալոնսո Բլանկոն:

ՇԱԽՄԱՏ

ՍԱՍՈՒԷԼ ՏԵՐ-ՍԱՅԱԿԵԱՆԸ՝ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԱՆՈՅԵԱՆ

Հայաստանի շախմատիստ, գրոսմայստեր Սամուէլ Տէր-Սահակեանը, վաստակելով 7,5 միաւոր 9 հնարաւորից, նուաճեց ախոյեանի կոչում: Իտալիայի Ֆերմօ քաղաքում աւարտուած 10-18 տարեկան շախմատիստների Եւրոպայի առաջնութեան 18 տարեկան շախմատիստների մրցաշարում: Վահէ Բաղդասարեանը 6, 5 միաւորով զբաղեցրեց 4-րդ տեղը 16 տարեկանների խմբում, Միքայէլ Մկրտչեանը 6,5 միաւորով՝ 5-րդ տեղը 10 տարեկանների մրցումներում: Երկուսն էլ կարող էին մետալ նուաճել, բայց վերջին՝ 9-րդ, փուլն անյաջող անցկացրին: Հայաստանի շախմատիստուհիներից լավագոյնը Սիրանուշ Ղուկասեանն էր, որը 5 միաւորով զբաղեցրեց 34-րդ տեղը:

ԱՓՐԻԿԵ 2010 ՄՈՆՏԻԱԼԸ ԿԸ ՍԿՍԻ 265 ՕՐԵՆ

ԱՔՕՊԵԼԵԱՆ

Հոլանտա, Սպանիա, Անգլիա, Աւստրալիա, Ճափոն, Պրագիլ, Փարակուէյ, Ղանա, Հիւսիսային եւ Հարաւային Քորիա ապահովեցին իրենց տոմսերը:

Սեպտեմբեր 9-ին շարունակուեցան ֆուլթայլի Աշխարհի ախոյեանութեան գտումի մրցումները եւ Հարաւ Աֆրիկէ 2010 Մոնտիալին մասնակցելու երկիրներու թիւը բարձրացաւ 10-ի:

Մեզի համար կարեւոր իրադարձութիւն մը հանդիսացաւ Հայաստանի առաջին յաղթանակը Պելճիքայի դէմ, 2-1:

Մեծ մտահոգութիւն կը տիրէ Արժանիքին ֆուլթայլասէր հասարակութեան մօտ քանի որ Մարատոնայի առաջնորդութեամբ հաւաքականը արձանագրեց չորրորդ պարտութիւնը, երբ տակաւին կը մնան երկու հանդիպումներ: Այժմ Արժանիքին պէտք է, որ յաղթէ եւ ուրիշ խումբեր օգնեն իրեն, որ կարենայ հասնիլ Մոնտիալ:

Փարակուէյ 1-0 Արժանիքին մրցումի ընթացքին երկու հանդիսակցներ իրենց ուրախութենէն սրտի տագնապ ունեցան եւ մահացան:

Ա.Մ. Նահանգները եւ Մեքսիքա նոր յաղթանակներ արձանագրեցին եւ մէկ ոստումով կը հասնին Մոնտիալ: Գոսթա Ռիքա, որ առաջատար էր պարտուեցաւ եւ ինկաւ բարդութիւններու մէջ:

Պէտք է նշենք, որ Եւրոպայի համար տրամադրուած է 13 տոմս: Միայն երեք խումբեր ապահոված են իրենց տոմսերը: Ամբողջացնելու համար գտումներու փուլը կը մնան երկու հանդիպումներ:

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԳՕՏԻԻ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐՈՒ ԱՐԴԻԻՆՔՆԵՐԸ

Հայաստան 2-1 Պելճիքա
Գերմանիա 4-0 Ատրպէյճան
Սպանիա 3-0 Էսթոնիա
Իտալիա 2-0 Պուլկարիա
Իսրայէլ 7-0 Լիւքսեմպուրկ
Անգլիա 5-1 Խրուաթիա
Չեխիա 7-0 Սան Մարինօ
Ֆարօ Կղզի 2-1 Լիթուանիա
Էսթոնիա 2-2 Չեխիացի
Մոլդովիա 1-1 Յունաստան
Սլովենիա 3-0 Լեհաստան
Ռումանիա 1-1 Աւստրիա
Ալպանիա 1-1 Տէնիմարքա
Պոնիա 1-1 Թուրքիա
Պելաուսիա 0-0 Ուքրանիա
Լիխթենշթայն 1-1 Ֆինլանտա
Հունգարիա 0-1 Փորթուկալ
Մալթա 0-1 Շուէտ
Կալէս 1-3 Ռուսիա
Հիւս. Իրլանտա 0-2 Սլովաքիա
Անտորրա 1-3 Խաղախոստան
Հարաւ Աֆրիկէ 2010 Մոնտիալին դասաւորուելու հաւանական թեկնածուներն են Եւրոպայի 9-ը խմբակներէն Սերպիա, Ֆրանսա, Իտալիա, Տէնիմարքա, Շուէտ, Չուիցերիա, Յունաստան, Սլովենիա, Սլովաքիա, Գերմանիա, Ռուսիա, Խրուաթիա եւ Պոնիա:

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԵՒ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐՈՒ ԱՐԴԻԻՆՔՆԵՐԸ

Մեքսիքա 1-0 Հոնտուրաս
Սալվատոր 1-0 Գոսթա Ռիքա
Թ. Թոպակօ 0-1 Ա. Մ. Նահանգներ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴԱՍԱՒՈՐՈՒՄ Ա. Մ. Նահանգներ 16 կէտ

Մեքսիքա 15 կէտ
Հոնտուրաս 13 կէտ
Գոսթա Ռիքա 12 կէտ
Սալվատոր 8 կէտ
Թ. Թոպաքօ 5 կէտ
Երեք խումբեր ինքնաբերաբար կ'անցնին Մոնտիալին, չորրորդ պէտք է խաղայ երկրորդ փուլ մը:

ՀԱՐԱԻ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐՈՒ ԱՐԴԻԻՆՔՆԵՐԸ

Այս գօտիէն Աֆրիկէ 2010 Մոնտիալի իրենց տոմսերը ապահովեցին Պրագիլ եւ Փարակուէյ: Չիլի եւ էքուատոր շատ մօտ կը գտնուին: Արժանիքին իր չորրորդ պարտութիւնը արձանագրեց Մարատոնայի հետ եւ կը գտնուի դժուար կացութեան մէջ:

Պրագիլ 4-2 Չիլի
Վենեզուէլա 3-1 Փերու
Ուրուկուէյ 3-1 Գոլոմպիա
Փարակուէյ 1-0 Արժանիքին
Պուլկարիա 1-3 էքուատոր
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴԱՍԱՒՈՐՈՒՄ
Պրագիլ 33 կէտ
Փարակուէյ 30 կէտ
Չիլի 27 կէտ
էքուատոր 23 կէտ
Արժանիքին 22 կէտ
Ուրուկուէյ 21 կէտ
Վենեզուէլա 21 կէտ
Չորս խումբեր կ'անցնին Մոնտիալ 2010-ը: 5րդ խումբը պէտք է խաղայ երկրորդ փուլ մը:

ԱՓՐԻԿԵԻ ՅԱՄԱՔԱՄԱՍ

Աշխարհի ֆուլթայլի ախոյեանութեան մրցաշարի ծիրէն ներս Ղանա յաղթեց Սուտանի 2-0 արդիւնքով եւ հանդիսացաւ առաջին հաւաքականը, որ ապահովեց իր մասնակցութիւնը Հարաւ Աֆրիկէ 2010-ը Մոնտիալին:

Աֆրիկէի ցամաքամասի գօտիէն ներս կը շարունակուին հանդիպումները եւ յաջող ընթացքի մէջ են Գամբուա, Թունիս, Ալճերիա եւ Փղոսկրիա Ափունք ազգային հաւաքականները:

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ
ՀԵՌՈՒՍԱՏԵՍԻԼԻ ՅԱՅՏԱԳԻՐԻ
ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑԸ
CHARTER CABLE 280-ՐԴ ԿԱՅԱՆ
(ԿԼԵՆՏԵՅԼ, ՊԵՐՊԵՆՔ, ԼԱ ՔՐԵՍԷՆԹԱ)
GLOABCAST SATELLITE
ՀԻՆԳՇԱՐԹԻ ԵՐԵՎԱՆԵԱՆ ԺԱՄԸ 10:00-11:00

ՄԱՍԻՍ
ԱՄԵՆԱՎՍԱՀԷԼԻ ԱՂԲԻՐԸ ՀԱՅՐԵՆԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻ 18-ՐԴ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ԱՌԻԹՈՎ

Շարունակում է 1-ին

Մեր հայրենիքի անկախության տարեդարձին գուցա դիպող այս օրերում կը գտնուինք մեզ, ուր գտնուեցանք մեր կայ Սեպտեմբերը նախորդող ապրիլեան սահմաններում հայ-թուրք հաշտության մասնապահային Բարսեղի ծրագրի մշակման ամերիկեան եւ քրեական դիւանագիտական ամօթալի խաղին մէջ: Փոքր կեցան հայութիւնը: Հայրենի իշխանութիւնները անարգեցին մէկ ու կէտ միլիոն հայնահատակներու ամենայնազատակր: Ռտնակոյտեցին հայութեան դարաւոր երազը յանուն (ինչպէս պիտի ըսէր հայ կամօտար Բրիտանացի հաւատացեալը «երեսուն արծաթի»:

Գերեզմանում, ճեղքում, հալածում, անիրաւում եւ անապահովութեան զոհ դարձած հայր, դարեր ամբողջ աշխարհում եղած հեռուն, գալիքին՝ իրեն երազ դարձուցած իր հայրենիքի անկախութեան, որ պիտի գար նոր շունչ, նոր ոգեւորութիւն ու նոր գործընթացային որակ մատուցելու իր բազմաչարք երկրին: Որ պիտի գար բարձր պահելու իր ազգին արժանապատուութիւնը: Պիտի գար ազատագրելու իր մէջ խլուած իր պատմական հողերը: Պիտի գար արդարութիւն պահանջելու ցեղասպան թուրքերէն եւ աշխարհէն: Արդարութիւն՝ որ պիտի գար ընդունիլ տալու թուրքերէն իր գործած ճեղքասպանութիւնը հայ ժողովուրդի դէմ, որ պիտի գար պարտադրելու անոր, որ հատուցէ հայ ժողովուրդին հասցուցած մարդկային, նիւթական մշակութային անգնահատելի վնասներուն համար, որ պիտի գար վերականգնելու դարեր ամբողջ հայուն ոտնակոխուած ազգային արժանապատուութիւնը: Ի՞նչ պատահեցաւ:

Մեր հայրենիքի նորօրեայ իշխանութիւնները շրջանցելով հայրենի հիմնական ուխտը, գերադասեցին հայ ժողովուրդի դարաւոր բշտակի թուրքերէն ճեղքելու քննադատելու կարգ մը ճեղքելու բնորոշ ճեղքերուն մէջ, որոնց մէջ հիմնականը կարելի է նկատել Հայաստան թուրքի սահմաններու քաղաքական անոնց միջեւ դիւանագիտական յարաբերութիւններու ստեղծումը: Իմացէ՛ք՝ կողմերը, չըսելու համար կը ստեն, կը բարբառեն, քէ կողմերու միջեւ նախապայմաններ չկան: Կան, շատ են անոնք: Տանկեմք մը հատը:

Նախապայման չէ միթէ՞ Հայաստանի եւ թուրքի սահմաններու յստակացման եւ նախապայման թուրքի պայմանը:

Նախապայման չէ միթէ՞ հայ եւ թուրք պատմաբաններու եմբայանձնաժողովի ստեղծումը:

Նախապայման չէ միթէ՞ Ատրպէյնանի հողային տարածութեան սահմաններու անխախտելիութեան թուրքի պայմանը:

Նախապայմաններ չեն մարդահամարով Լեռնային Ղարաբաղի իրավիճակը նշելու թուրքի պայմանը, ազերի փախստականներու տուն վերադարձի պարագան եւ հայոց կողմէ գրաւեալ տարածքներու վերադարձը:

Հայաստանի եւ թուրքի սահմաններու յստակացման եւ նախապայման ընդունումը կը նշանակէ չեղեալ համարել հայազգի հողային պահանջը:

Հայ եւ թուրք պատմաբաններու եմբայանձնաժողովի մը ստեղծումը կանխածի տակ կ'անցնէ ճեղքասպանութեան պատմական իրողութիւնը:

Ատրպէյնանի հողային տարածութեան սահմաններու անխախտելիութեան թուրքի պայմանը կը ժխտէ Արցախի անկախ գոյատուրը:

Մարդահամարով Լեռնային Ղարաբաղի իրավիճակը նշելու թուրքի պայմանը, ազերի փախստականներու տուն վերադարձի պարագան եւ հայոց կողմէ գրաւեալ տարածքներու վերադարձը՝ տարիներու քաղաքական ժամանակի խաղին թողնուած քննադատելի տնօրինումներն է:

Մեր հայրենիքի անկախութեան տարեդարձային այս հայարտաբեր օրերուն մէջ մի հայու ունեցած այս մտորումները հետեւեալն են անոր, որ կրկին ներգրաւուած են մեր աշխարհի քաղաքական խաղի մը մէջ, գործարած մեր դարաւոր բշտակին, ցեղասպան թուրքեր, գործակցարար պայագրի մեծ տերութիւններուն, որոնք որպէս քէ յանուն ժողովրդավարութեան, ընկերային բարձր իտալներու նուիրակացման, եւ ժողովուրդներու խաղաղ գոյակեցութեան պաշտպան են, բայց անոնց հիմնական նպատակը հետապնդել իրենց պետական շահերը:

Անկախաբար այս տխուր մտորումներէն, ազգովի կը ստանախմբենք մեր հայրենիք՝ Հայաստանի Հանրապետութեան անկախութեան 18-րդ պատմալի տարեդարձը: Կը մարտնչենք խաղաղութիւն, բարգաւաճում, կառոյցներու գործարարութեան միջոցով: Հայրենիքի համայն հայութիւն նախաձեռնի գործակցութիւն, կարենալ շունտով, պատուով դուրս գալու եւ առաջին անգամ համար ներկայ ֆուտուրային անարգ խաղով մը երկրին սպառնացող թրմալայելի դիւանագիտական ճգնաժամին:

Կրկին, քարի տարեդարձ:

Շարունակում է 7-ին

Արդարեւ, միշտ ի մտի ունեցած դարերու ընթացքին «համատեւած» պատմական ճշմարտութիւնները, հզորներու քմահաճոյքները, անոնց պարտադրելու կամքը եւ կողմեր հրահրելու անմիջական տրամադրութիւնները, կու գանք ինքնաբերաբար համոզուելու, որ ճիշդ պիտի չըլլար տիրող կացութեան պարագային աճապարել ու անպայմանօրէն հակադրուել, միշտ նկատի ունեցած Միջին Արեւելքի հրոյ ճարակ դարձող երկիրները, ուր մինչեւ օրս կը գործէ մահուան գերանդին, սպաննելով հազարաւոր անմեղ քաղաքացիներ, ժողովրդավարութեան կամ ահաբեկչութեան պիտակներու տակ: Պատուակներ, արեւմուտքը միշտ ալ պատրաստ է իր ցանկացած «գրակ» հեծցնելու՝ փափաքածի գլխուն: Արդեօ՞ք կը գիտակցինք ասոր ու կրնանք դաս քաղել մօտիկ պատմութենէն, ձեռքերը բարձրացնելու ու միանաբար բռնաբռնելու համար:

Այսօր երկու հայրենի գոյութիւն չունի, կա՞՞ ՄԻԿ ՀԱՅՈՒԹԻԻՆ: Վկա՞՞ վարդանանցը, վկա՞՞

Սարգսրապատը, վկա՞՞, Արցախեան ազատագրական պայքարը: Ուստի, վերանայելով անցեալին ու մօտիկ երկրին, մեր բոլորէն կը պահանջուի առաւելի գիտակից ու արթուն դիրքորոշում, ամբողջական եւ լուրջ աշխատանք, յաղթահարելու համար ծառայող անկարելին, որ շարունակուելու պարագային կրնայ դառնալ ազդեցիկ: Այդ պարագային, արդեօք ո՞վ պիտի ստանձնէ պատասխանատուութիւնը:

Քննադատենք, սակայն անոր կողքին նաեւ մտածենք ապագայ վտանգներուն առաջը առնելու մասին: Ի վերջոյ բոլորս ալ գիտենք, թէ մեր դատը՝ բոլորիս դատն է, մեր ցաւը՝ բոլորիս ցաւն է, մեր դժբախտութիւնը՝ բոլորիս դժբախտութիւնն է: Իսկ ունեցածը կորսնցնելու... աւելի մեծ դժբախտութիւն է, մեր արժանապատուութեան կորուստն է:

Հայ ժողովուրդի միասնական ոգին վատահաբար շուտով պիտի յաղթահարէ ամէն ճնշում ու պարտադրանք, զորս կը գործադրուի ներկայիս... միայն թէ, շարժինք շղթայուած: Հոն է մեր յաղթանակը...:

**GENERAL CONTRACTOR
BID REQUEST**

Qualified "B" licensed General Building Contractors are invited to submit a sealed bid on Project E09-14, Module 11.6 to the Burbank-Glendale-Pasadena Airport Authority by 2:05 PM, October 7, 2009. The Work includes, but is not limited to, the following: Installation of new doors, new windows, air conditioning, insulation and correction of some code deficiencies for fifteen (15) single family homes, a thirteen (13) unit Condo complex, two (2) duplexes and one (1) quadplex for a total of thirty-six (36) units. Bidders may obtain construction documents from the Bob Hope Airport Web Site at bobhopeairport.com under Business Opportunities and are encouraged to do so prior to the mandatory pre-bid conference. All Bidders shall register with the Airport Engineering Department either via web site or in person. Bids submitted by firms who have not registered with Airport Engineer

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Եթէ ձեր տրամադրութեան տակ ունիք հայերէն գիրքեր, եւ կը ցանկանաք զանոնք նուիրել Կայծ Երիտասարդական Միութեան գրադարանին՝ հաճեցէք կապ պահել մեզի հետ:

G.Y.O. 1060 N. ALLEN AVE. PASADENA, CA 91104
Norserount@sbcglobal.net

**INVITATION FOR BIDS
(IFB) NO. 1677
THE ABATEMENT AND
DEMOLITION FOR THE
RENOVATION OF HACLA
HEADQUARTERS
(A FIVE STORY OFFICE BUILDING)**

The Housing Authority of the City of Los Angeles (HACLA) invites vendors to submit bids for The Abatement and Demolition for the Renovation of HACLA Headquarters (A Five Story Office Building) located at 2600 Wilshire Boulevard, Los Angeles, CA 90057. Copies of the IFB may be obtained, at no charge, at the Authority's General Services Department, 2600 Wilshire Boulevard, Suite 3100, Los Angeles, CA 90057. Copies of the IFB may also be downloaded from the Internet at www.HACLA.org/cgs. Bids will be accepted at the same location until 2:00 p.m. (local time), September 30, 2009.

9/17, 9/24/09
CNS-1684596#
MASSIS WEEKLY

**Չեր Ճանուցումները
Վստահեցէք
«Մասիս»
Շաբաթաթերթին**

**T: (626) 797-7680
F: (626) 797-6863
massis2@earthlink.net**

ՊԱՆԴՈՒԽՏ ՅՈԳԻՆԵՐՈՒ ԵՐԳԻՉԸ

Շարունակում է 14-ին

Ճագրոյն բարեկամը եւ անոնց շունչով համակուած գրչի մեծ վաստակաւորը Յ. Ճ. Միրունի՝ Մեկըն կիւրճեանի մասին իր մէկ գրութիւնը այսպէս կ'աւարտէ. «Ոչ, նոր սերունդը պէտք չէ որ Հրանդը մոռնայ...»»»:

Հրանդին գրական վաստակին նուիրուած ուսումնասիրական այս փորձը, ապացոյց է, որ նոր սերունդը չէ մոռցած զայն: Ու պիտի չմոռնայ: Մոռցուելիք սերունդ չէ-

ին անոնք: Մոռցուելիք չէ՝ որպէս մարդ ու գրող Մեկըն կիւրճեանը: (Վերջ)

- *****
10. Հրանդ, Ամբողջական երկեր, էջ 22:
 11. Գ. Միրունի, Մելոն կիւրճեան, «Նայիրի», 2. տարի, թիւ 49-50, էջ 8:
 12. «Նայիրի», 2. տարի, թիւ 49-50, էջ 9:
 13. Յ. Ճ. Միրունի, Մ. կիւրճեան, «Նայիրի», 2. տարի, թիւ 49-50, էջ 14:

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ
NOR SEROUNT CULTURAL ASSOCIATION

PRESENTS

ARMENIAN INDEPENDENCE DAY

FESTIVAL

SUNDAY, SEPTEMBER 20, 2009

VERDUGO PARK, GLENDALE • 11:00 AM - 7:00 PM

Երգ ու Պար • Արուեստի Գործեր • Փոքրերու Խաղեր • Նարտիի Մրցաշարք • Համադամ Ծաշեր
Live Entertainment • Dance • Arts & Drafts • Food • Kid's Games • Backgammon Tournament

SPONSORS

DIAGEO
JOHNNIE WALKER

ARAX PRESS

usbank

MISSION
WINE & SPIRITS

ARAX PRESS

STACY ADAMS

WINE & SPIRITS

CEARLANE

WALKIE

WATER WESTERN BANK

WATER WESTERN BANK

LIVE ENTERTAINMENT

SAKO • HAROUT HAGOPIAN • SAMVEL SAHAKIAN • ARMAN BAGHACHIAN
HRATCH BOGHARIAN • HAROUT KHACHOYAN • MAGGIE • ARMEN ALOYAN
LILIA DANCE GROUP • EREBOUNI DANCE GROUP • AND MANY OTHERS

FREE ADMISSION • ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՍ